

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Hydátér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, április 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Fizetési előleg a képviselőknek.
- Az aradi villamos világítás.
- Kormányok harca.
- Több százezer koronás aranylopás.
- Romantikus szöktetési affér.
- Hogy szökött el dr. Világossy Ügyvéd.
- Kis diákok a moziban.
- Megakadályozott rablógyilkosság.
- Tarkaságok.

Üdvözet Turinba.

Arad, április 6.

Ezt a levelet kaptuk:

A mikor egy család ünnepel, mindenki azt üdvözli a család tagjai közül, a ki hozzá legközelebb áll. A ki neki barátja, ismerőse, a kihez az érzések közössége, vagy a jelentős emlékek szála kötik. Ez emeli a gratulációt a formáságok, a hideg udvariasságnak aktusai fölé!

Európának ünneplő családja most: Olaszország. Az egyesült Itália jubileumához küldik bokrétaikat az államfők, a nemzetek, a fővárosok. Koronás fők az ünneplő ország uralkodójához, parlament a parlamenthez, székváros a székvároshoz. Az utolsó ép tegnap történt meg. Budapest polgármesterének indítványára üdvözölték Rómát, az örök várost, azt a várost, a melynek meghódítása, megszerzése befejezetté tette Olaszország ujja-remtésének munkáját.

Lehet-e nekünk, a vidéki városnak külön részt vennünk az örömben, a büszkeségben, a mely az olasz

földet ennél a nagyszerű alkalomnál megdobbantja? Lehet-e ok rá, hogy a jubileumra, a mely a két nemzet fiainak régi, harmezőkön kipróbált szimpátiája, barátsága révén érezteti velünk is a hangulatát, hogy erre az ünnepre Arad is egy köszöntő szót küldjön?

Igenis lehet. De az üdvözet ne menjen Rómához. A táviratban, a melyet a magyar parlament küldött ide, benne volt az egész ország, az egész nemzet érzése.

De az olasz nemzeti jubileumnak két középpontja van. Róma és Turin. Piemont székhelyéről, Turinból indult ki, ott dőlt el, ami Rómában befejezetté vált. Ezért a jubileumi ünnepek az olasz főváros mellett Turinban is lobogót tüznek.

Turin. Mintha testvérünk lenne ez a város. Messze tőlünk, idegen, s mégis, mintha örök közösséget teremtett volna kettőnk között egy kiváló embernek utja. Kossuth Lajosé. Aradról indult el, amikor itt kiszenvedett a szabadságharc parlamentje, szerepét vesztette az alkotmányos miniszterium. A kormányzó átadta a hatalmat Görgeinek, a katonai főparancsnoknak kezébe, ő pedig elment innét. Hosszu volt az utja. Sok szenvedésen, küzdelmen, hiu reménységen, külföldi országokon, tengereken, terveken és csalódásokon vezetett, amíg végre Turinban megpihent. Hosszu utat hosszú pihenő követett, előbb az élet pihenése és végül az elmulás örök nyugalma. Turinból írta hozzánk a lel-

künkbe siró levelet, mondván: Arad pedig a magyar Golgota.

Ennek talán nincs köze az olasz jubileumhoz? Nincs. De bizonyos, hogy minden időkre szóló kapcsot teremtett Turin és közöttünk. Egy magyar város se érezheti annyira az emlékeknek lebilincselő erejét, mint Arad. A szenvedések közössége ez a kapocs; mintha egygyé olvadt volna a hontalanságát érző óriás fájdalom az örök gyászszal, amelyet a Tizenhármak halála borított erre a városra.

Ezek az emlékek nem lehetnek közömbösek Turinra. S ha egymással érző emberek öröme, búja közös szokott lenni: akkor Aradnak szinte lehetetlen kitérnie az elől, hogy Turint, az olasz ünnepek második középpontját üdvözetével fölkeresse. Ezt nem tette fölöslegessé a két távirat, a mely Budapestről ment Rómába; ez nemcsak stilszerű, hogy a fővárosok gratulációja mellett egy magyar vidéki város köszöntse Turint, az olasz vidéki várost, nemcsak újabb kifejezője az olaszok iránt való barátságának és az ünnep eszméi tartalma iránt való becsülésnek, de fölujulását jelenti az emlékeknek, a melyeket Aradnak talán kétszeres kötelessége ápolni, becsülni.

Az üdvözetnek akkor is célja és értelme lett volna, ha Turin nem lenne egyik középpontja az olasz jubileum ünnepeinek. Így azonban szinte kínálja a sziveknek az érzéseket nyitó alkalmat.

Jószivek ünnepén.*

Írta: Csécsi Imréné.

Tavaszu fuvalma leng itt közöttünk.
Az éltető szent szeretet.
S a szép gyermekkor csodás varázsa
Tölti be mind a sziveket.

Oh! fiatalság tündöklő napja,
Leáldozol nagyhirtelen.
Alig eszmélünk, a fény nyomában
Bus alkonyat már megjelen.

Nőnek az árnyak, egünkre lassan
Nehéz, ködös homály borul.
Fáj a verőfény ellobbanása,
Körül a táj elkomorul.

Mit ér a pompa, muló dicsőség
His minden itt elérhető?!
Ha nem világol isteni lelkünk,
Az élet egy nagy temető.

Szeretet híján nem virágos galy:
Dérlepte lomb az ifjuság;

* Az iskolatársnők mai előadásán szavaltta Pap Anna.

Ar elborítja, tova ragadják
Gyülölködés, önző tusák.

Jöttén az ősznek ne nézd borongón,
Miként pusztul virág, levél.
Ha lelked lángol, új nap virrad fel,
Még szebb nap az előbbinél.

Édes szülőink, apánk, anyácska
Simogató, áldott keze
Felettünk lebeg akkor is, midőn
Fejünk a tél havazta be.

Hajunk fehér lesz, szemünk homályos,
Mig az emlék fennen ragyog.
Suppedő sirra borulva, hány agg
Almodja: még gyermek vagyok!

... Távol jövőbe miért tekintünk,
Holott e perc oly üdvadó?
Tiszta szivek fellángolása
Nem álmodás, de szép való.

Tavaszu fuvalma leng már körülünk,
Sok ezredik megújulás!
A zöldelő rét minden fűszála,
Minden harmatcsepp újra más.

De mind ismeri a Láthatatlan,
A mindenütt jelenvaló,
Kihez fölér a vihar zúgása,
A sóhajtás, az elhaló.

Valahány titkon felszárított könyv
Számon van az Isten előtt.
Dobogja szívünk, sok millió szív:
Jótettekben imádjuk Őt!

A politika.

Írta: Pogány Béla.

1.

Csányi esöndesen bólogatott és mosolygott. Levelet olvasott, amelyet nevetségesnek talált. Az ő nagy érdemeiről, a magyar sötétségben való uttöréséről volt benne szó. A levél írója azonban biztosította arról is, hogy nemcsak mint magyar uttörőt becsüli nagyra, hanem a nagy, az egyetemes Tudomány is büszkén fog hivatkozni a Csányi névre, amely mint „mértőföldkő” szerepel majd a gondolkodás történetében.

— És én mégis novellákat, regényeket fogok írni ezentúl — mondta és lecsapta a levelet a rendetlen, teleirt papírszeletekkel zsúfolt íróasztalra.

Szeretném, ha a törvényhatóság valamelyik tagja magáévá tenné ezt a gondolatot, a mely bizonyára nem egyedül az én lelkemben fogant meg, s a mely, azt hiszem, az egész közgyűlésben visszhangra talál.

Üdvözlje Arad városa az olasz nemzet ünnepe alkalmából Turin város községtanácsát.

Öreg polgár.

Fizetési előleg a képviselőknek.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, április 6.

Hosszu idő óta nem volt oly tartós nyugalom a Házban, mint mostanában, mióta a költségvetés van napirenden. A bankvita harcái egészen elűtek, csend uralkodik az ülésremben és a folyosón egyaránt. Azt hitték, hogy Justh Gyula hazaérkezésével újra feltámad a harc, de csalódtak. Justh Gyula megjelenik ugyan minden nap a Házban, de délvidéki útja óta feltűnő csendes lett. A husvét szünet a hét végével veszi kezdetét, de sok képviselő már most hazautazott. Ma is alig volt 50-60 a Házban. A kormány tagjai közül is csak Székely Ferenc jelent meg, aki nagy buzgalommal hallgatta a belügyi vitát. Délben bejött Hazai Samu is, aki a belügyi vita terjedelme után érdeklődött. A belügyi tárca után a honvédelmi kerül sorra. A miniszterelnök bécsi utjáról beszélgettek, főként a folyosón. Erősen biznak abban, hogy Khuen teljes eredménnyel tér haza és ehhez képest tavasszal az osztrák helyzetre való tekintet nélkül előterjesztik a véderőreformot.

A képviselő urakat ezen kívül főleg fizetésük felemelésének kérdése izgatja. A miniszterek és Tisza István gróf ugyan ellene nyilatkoztak, mind amellet nagy szívósággal folytatják az aláírások gyűjtését. Hir szerint eddig körülbelül kétszázötven képviselő írta alá az ívet. Liphay Béla, akit szintén csatlakozásra hívtak fel, kereken megtagadta a kérést. Azok eléggé ritka. Azt mondják, hogy Liphay mióta képviselő, még egyszer se vette fel ne-

gyedévenként esedékes fizetését és lakpénzét. Felmerült az az ötlet is, hogy intézményesen meg kell honosítani a képviselők számára az előleg rendszert. Persze ezek a beszélgetések legnagyobb részben tréfás mederben mozogtak.

Elnök Berzeviczy Albert volt, aki bemutatta Ugron Zoltán levelét, melyben ez három havi szabadságot kér. A Ház megadta Ugronnak a kért szabadságot.

A Kuria alapján Hazai honvédelmi miniszter losonei mandátumát végleg igazolták.

Hegedüs Loránt bemutatta a pénzügyi bizottság jelentését az indemnitás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatról.

(A belügyi költségvetésnél.)

Bikádi Antal (Justh-párti) a tüdővészellenes mozgalomról beszélt. Szép és elismerésre méltó a társadalmi mozgalom ezen a téren, de az államnak fontos kötelessége minden tőle telhetőt elkövetni a rettenetes baj leküzdésére. Szólt ezután a nemzetiségi kérdéstről, melynek egyetlen orvossága van: a magyar állami népiskolák szaporítása.

Az elnök figyelmeztette, hogy ez a közoktatásügyi tárca keretébe tartozik.

Bikádi Antal: Történtek a belügyi tárcánál felszólalások, köztük Tisza István grófé is, melyek a népiskolákkal foglalkoztak. Persze, Tisza István beszédét más szempontból ítéli meg...

Elnök rácsöngetett. A képviselő ur kijelentése ellen — ugymond — kifogást emelek. En a Ház minden egyes tagját, legyen az Tisza István gróf, vagy bárki más, egyformán figyelmeztetem, ha a belügyi tárcánál a népiskolákról beszél. (Helyeslés.)

Bikádi Antal ezután a községi takarékpénztárakról, majd a választójogról beszélt. Pártja az általános, titkos, egyenlő választói jog alapján áll és visszautasít minden olyan inszinuációt, mintha pártja paktálna ebben a kérdésben. A képviselők fizetésrendezését nem helyeselte.

Muzsa Gyula: Van egy mód: lemondani.

Bikádi Antal az elnök figyelmeztetésére — hogy a kérdés nem tartozik a tárca keretébe — befejezte beszédét azzal, hogy nem fogadja el a költségvetést.

(Városok fejlesztése.)

Szivák Imre (munkapárti) a városok állami segélyezéséről beszélt. A városok legfőbb baja a pótdadó, amely a törvényhatósági városoknál is 60%, úgy, hogy egy-két évtized múlva eléri az állami adók nagyságát. Ez négy évtized fejlődésének eredménye. Megélhetésükben a városok a legkézenfekvőbb jövedelmi forrásra: a fogyasztási adókra van utalva. Minthogy a

városok szaporulata, a bevándorló improduktív népréteg, a hozadéki adóhoz nem járul, kénytelenek voltak a városok a fogyasztási adóra vetni magukat. De ez nem volt elegendő s a városok kénytelenek voltak a pótdadórendszerre visszatérni. Ilyen viszonyok mellett a városi tisztviselők helyzete sem rózsás és érthető az ő választókerületébe tartozó tisztviselőknek a törvényhozás tagjaihoz intézett körirata, melyről már többször esett szó a Házban és a lapokban. Ez a körirat szerencsétlen és tapintatlan. Magyarországon a parlamenti életben az utasítások kora lejárt, a komáromi tisztviselők tehát alkotmányellenesen jártak el, mikor a képviselőket befolyásolni akarták. Ez ellen a Háznak tiltakoznia kell. (Ugy van! a jobboldalon.) Elfogadta a költségvetést.

(Latifundiumok ellen.)

Horló Lajos azokról az aránytalanságokról beszélt, melyek a város és falvak lakói közt pótdadó tekintetében fennállnak. Van az Alföldön egy birtokos, a kinek kilenvenezer holdja van. A ki e birtokán községeket alapít, oda a maga embereit teszi bírákúl, jegyzőkül és ezzel a csekély kiadással adminisztrálja önmagát, míg a városok szegény lakossága lerokkad a terhek alatt. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Követelte az általános egyenlő teherviselést. A városok területi beosztását újra kell eszközölni, a latifundiumokat, uradalmi községeket hozzájuk kell osztoztatni s az eszményi községeket megszüntetni. A 100-100 százalékos pótdadókat csak így lehet megszüntetni, nem pedig állami segítséggel. De nem védi meg a városokat senki az üzerek kezétől. Külföldön a világítás, közlekedés, községi takarékpénztárak jövedelmei a városok jövedelmét képezik. Nálunk senki nem jön e tekintetben a városok segítségére, inkább az üzletesség éljen, mint a város. (Mozgás) A vállalkozók kartellben vannak a városok és községek ellen és még az állam is a vállalatok mellé áll. Debrecen város községi takarékpénztárát például nem engedélyezte a pénzügyminiszter. A városoknak nem lenne szabad közömbösen nézni romlásukat. Jó városi törvény feleslegessé tenne minden segélykérőt.

A választójog a függetlenségi párt sarkalatos programpontja lett alapos megfontolás után. A jelenlegi kormány nap már nem kell meggondolás tárgyává tenni e kérdést, hanem nyilatkozni kell, hogy hajlandó-e megcsinálni az általános választójog reformját vagy nem. Nem fogadja el a költségvetést.

Szünet után

P. scha Miklós munkapárti szólalt fel.

Megelégedését nyilvánítja Tisza állásfoglalásán a nemzetiségi kérdésben. Szóvá teszi a délvidéki tótok helyzetét.

— Novella, novella... Mit írnék én novellába? En nem ismerem az alkonyati ködöket... én sohasem éreztem azokat a szép és szent szomorúságokat, amelyek a novellaolvasóknak kellene. Szeretnék a magyar Keller Gottfried lenni. De hol veszem a finom pasztelleket, amelyeket mindig csak a magam lelkében láttam, de sohasem az emberekben?... Bolondság.

Már megint mosolygott, mindig mosolygott amikor haragudott. Később csak akkor, amikor hazudott. Most, egyelőre azonban nagyon mosolygott, tehát, mély megvetéssel gondolt mindenre, ami körülötte volt, s ami agyában hullámzott.

— Érzélgős levelekből nem élünk meg soha. Pedig élni kell. Az élet egyetlen biztos bázisa a hazugság. Eddig igazat mondtam, tehát ezentúl... No igen. Quod erat demonstrandum.

Káromkodott most először életében. Tehát már hazudott. A cáromkodásban ugyanis mindig van egy kis hazugság és egy kis igazság. A szavak: a hazugság és a szavak mögött levő érzés: az igazság.

Csak még azt a területet kellett kiválasztania, amely legalkalmasabb a hazugságra. A hol legtermészetesebb az, hogy az ember megtagadja egyéniségét, ahol ránéznek az arcára és megállapítják:

— Ennek az urnak nincs jövője itt. Ez az ur dilettáns. Igazat mondott.

Csányi most már úgy mosolygott, mint

egy örült, akit a közveszélyességűl csak egy hajszál választ el, megállt a tükör előtt és begombolta szalonkabátját és hangosan mondta: — Politizálni fogok.

2.

Eleinte nehéz volt az átmenet. Egy könyvet kellett félbehagynia, legragyogóbbnak készülő munkáját, amelyhez egész élete sikerét fűzte. Néha kisértetbe esett és írni akart, folytatni a nagy munkát, de ilyenkor mindig mosolyogni kezdett és összetört egy tollszárat.

A politikát is eleinte filozofálással kezdte. Ekkor született meg az első gondolata, amely gyümölcsöző lett, amelyet azonban szegény, apró mamelukocskák bent a parlamentben szavakba foglalni nem tudtak ugyan, de a gondolat szerint cselekedtek állandóan. Azt mondta: a politikát jelszavak csinálják, de különösen alkalmasak ilyen jelszavaknak a nagybetűkkel írott tulajdonnevek, amelyeknek viselői emberek, akik egészen természetesen hiuk és szeretik a hazugságokat.

Sok politikát elve között (most már hazudott, amikor mosolygott) ott volt az is, hogy azé a jövő, aki a legmerészebb hazugságot a legelőször meri kimondani. Tudta, hogy nem a tömegeket kell megmérgezni, hanem azt a gondolatot, amely a tömegeket összetartja.

Elővette a napilapokat és megtalálta benne a bálványozott nevet. Sőt meglátta azt is, hogy a bálványozott név körül egy kis kavargás van, amit politikai terminus technikus-

sal „válság“-nak neveznek. A bálványozott név ellentétbe került a gondolattal, amely a tömeget összetartja. A megváltó, a vakmerő hazugság kimondása készt. Csányi úgy gondolta, ő nem veszthet semmit, ha kimondja. Azt fogják mondani a legvégső esetben, hogy szegény tudós nem ért a politikához.

És kimondta a megváltó hazugságot...

3.

Kimondta a megváltó hazugságot, a politikusok egy kicsit fellélegzettek és elkezdtek hirdetni a tömegnek az új gondolatot, amely újra össze fogja őket tartani.

Csányi mikor a nagy hazugság gyermekágyából másnap reggel cigarettával a szájában fölkel, biztos volt benne, hogy estétől reggelig ő lett az ország legnagyobb embere.

A nép csakugyan hitt a megváltó hazugságban. A kedélyek megnyugodtak, s mindenki érezte, hogy megvan a válságból kivezető út.

— Ime itt az Eszme, itt a Jövő legbiztosabb záloga. Erre jöjjetek, — szavalták.

A tömeg ment az Eszme után, de nem feledte a nagy tulajdonnevet sem, amelyről a megváltó hazugságban szó sem volt. És a nép nem tudott a dicső név nélkül élni. A politikusok maguk is megdöbrentek egy kicsit és elmentek Csányihoz.

— Látod, — mondták neki a legnagyobb bizalommal, bár most találkoztak vele először, — te eddig ellensége voltál az Eszmének...

Návay elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a kérdés ily részletes fejtegetése nem tartozik a belügyi tárca körébe.

Felkiáltások a balon: Csak beszéljen. Meghallgatjuk!

Pescha Miklós: a Ház engedelmet kéri, hogy behatóan foglalkozhasson a nemzetiségi kérdéssel. Az engedelmet megadják. Pescha a nemzetiségi kérdés hosszas fejtegetése után kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja.

(A páholyok titkaiból.)

Haller István (néppárti) Várady Zsigmond tegnapi felszólalásával szemben azt bizonyítja, hogy a szabadkőműves páholyok állandóan szinte kizárólag politikai kérdésekkel foglalkoznak. Páholyhatározatokat olvas fel ennek igazolására. A legutóbbi választások alkalmával a páholyok valósággal osztályozták a jelölteket és a szerint támogatták őket, hogy, szabadkőművesek voltak-e vagy sem. A nagyváradi László király páholy köziratot intézett a többi páholyokhoz az iránt, hogy csak oly tagokat vegyenek fel, akik az általános egyenlő titkos választójog hívei. A szabadkőművesek — ezt is jegyzőkönyvekkel igazolja — minden pozitív vallás ellen törnek és harcot indítottak a vallásoktatás kiküszöbölése iránt is.

Ifju Erdélyi Sándor: Ezzel csak azt bizonyítják, hogy szabadelvűek. Teljesen felesleges az ilyen beszéd. Többet használ mint art. (Zaj.)

Bródy Ernő: Mi van a kongregációkkal? Zajos felkiáltások a néppárton: Azoknak nincsen titkolni valójuk. Tessék leleplezni őket!

Haller István: Rámutat arra, hogy a páholyok hatalmukat politikai kérdésekre felhasználják. Ezt a legteljesebb titokzatossággal, úgy szólván sötétségben végzik.

Madarassy-Beck Gyula báró: A sötétség lovagjai beszélnek erről.

Haller István: A belügyminisztert a szabadkőművesek elleni erélyes eljárásra szólítja fel.

Ováry Ferenc: A tűzrendészet kérdésével foglalkozik. A tűzbiztosító intézeteknek bruttó jövedelmük bizonyos százalékát az országos tűzrendészet javára kell adniok. Határozati javaslatot nyújt be ez irányban. A költségvetést nem fogadja el.

A vitát ezután félbeszakították és megállapították a holnapi ülés napirendjét. Az ülés két órakor ért véget.

Az osztrák képviselő választások. Bécsből jelentik: Vasárnap fogja közölni az osztrák hivatalos lap a képviselőválasztások terminusát. Mint értesülünk a választások napját június 13-ára, a pótválasztásokét pedig június 20-ára tűzték ki.

Csányi konyakkal kínálta őket és mosolygott:

— Sajnos igen, — mondta — de most már belátom a tévedésemet.

— De hát — kérlelték — egy kis baj van. A nép azt hiszi és ebben van egy kis igazság, hogy ami nem tőlünk származik, az mind hazugság.

— Hiszen én csak egy szerény filozófus vagyok, aki, ha gondolata akad, rendelkezésére bocsátja a köznek...

— Ez az édes barátom. Látszik, hogy tudós ember vagy. A tudósok önzetlenek, s magad mondtad, hogy gondolatodat a köznek sántad... Barátunk, te vagy a legnemesebb lélek... A Vezér is, a nemzet is örökké hálás lesz irántad...

És hirdették tovább a megváltó hazugságot, mint a nagy tulajdonnév igazságát. A nép most már örjögött az új Eszméért és Csányi tovább éhezett.

4.

Egyet azonban megtanult: nemcsak a megváltó hazugságra, hanem a nagy tulajdonnévre is szükség van. Komoly tapasztalata volt ez, amelyre már adósságokat is mert csinálni. Várt egy darabig, hogy mikor lesz már szükség rá. Az idő késett. A hazugság pompásan bevált. Hosszu évekre megalapozta a békét, a nyugalmas országboldogítást. A hazugságnak csak a

Az aradi villamos világítás.

— A villamos társaság beadványa. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

A villamos közvilágítás ügyének szerződéses rendezésére kiküldött városi bizottság tudvalevőleg felszólította az Aradi Villamosági Részvénytársaságot, hogy a közvilágításnak és egyéb városi objektumok világításának ellátására vonatkozólag a szerződés-reviziójától függetlenül külön ajánlatot nyújtson be. Ezt az ajánlatot a társaság ma adta át Varjassy Lajos polgármesternek, ki azt a kiküldött bizottság elé fogja terjeszteni.

Az ajánlatot az alábbiakban ismertetjük:

Folyó évi február 24-én megtartott városi bizottsági ülésben felhivatván arra, hogy függetlenül koncesszió szerződésünk revíziójától, — konkrét ajánlatot tegyünk különösen a közvilágítás ügyének szabályozása iránt, van szerencsénk a nyert felhívásnak a következőkben tisztelettel megfelelni:

Mintthogy a részünkről 1909. évi szeptember 18-án benyújtott tervezet a fennálló koncesszió-szerződés sok elavult rendelkezését megváltoztatni és az egész villamos világítási és erőátviteli szerződést a tekintetes Tanács és a t. fogyasztó közönség által kívánt modernebb alapokra fektetni igyekezett és így az összes szerződési pontozatokat új, szerves és egyöntetű kapcsolatba hozta, nem látszik lehetségesnek, hogy ezen szerves összefüggés és egyöntetűség feláldozásával egyes kívánságokat külön, a többi pontoktól függetlenül vonjunk tárgyalás alá s ezért legyen szabad kérnünk, hogy a magánvilágítási és erőátviteli egységáraknak, az egész város területére kiterjesztendő nappali áramszolgáltatásnak és megváltásnak a Tekintetes Tanács által felvetett kérdéseiben nyilatkozzunk arra az időre tarthassuk fenn, mikor a Tekintetes Bizottság az egész szerződés revízióját kívánja majd a maga felbonthatatlan organikus egészében tárgyalás alá venni.

Az ugynevezett koncesszió szerződéstől teljesen független lévén, azonban a külön szerződéssel szabályozandó közvilágítás kérdése, mi sem áll utjában annak, hogy ez a kérdés már most is tényleg külön tárgyalássá, s minthogy a mostani szerződésnélküli és a város közönségének érdekeit nem teljesen kielégítő állapotban magunk is változtatni óhajtánánk, tisztelettel kijelentjük, hogy készek vagyunk azon esetben, ha velünk a villamos közvilágításra és a már is általunk világított más városi objektumok villamos világítására legkésőbb folyó évi május hó 31-éig a jogerőre emelkedéstől számított 8 (nyolc) évre szóló szer-

csíráját kell elvetni, percek alatt őserdő kel ki belőle.

A nagy tulajdonnév viselője azonban egy szorongatott pillanatában politikai baklövés esínált: igazat mondott. Igazat, egészen véletlenül. És ismét fölbomlott a rend, mint mindig, amikor a bálványozott név ellentétbe kerül a gondolattal.

Csányi érezte, hogy elérkezett az ideje. Leült és megírta a megváltó hazugságot. Megírta és nem ment ki vele a fórumra, hanem elrejtette a legbelső zsebébe. Közben beszélt a legbefolyásosabb politikusokkal, akik megkérdezték tőle óvatosan, suba alatt, hogy mit lehetne csinálni? Szerényen válaszolt, hogy nem tud semmit.

És elment a Vezérhez, átnyújtotta neki a megváltó hazugságot. Az alaknyarintotta a fanatizáló tulajdonnevet és percek alatt béke, szeretet és egyetértés uralkodott az országban.

A nagy tulajdonnév viselője akkor legkedvesebb barátjának, legvakabb követőjének és hűségesebb rabszolgájának nevezte Csányit. A legbefolyásosabb politikuson kívül ugyan eddig soha senki nem hallotta ezt a nevet, de ettől a perctől kezdve mindenki ünnepelte.

Csányi pedig a legközelebbi válságig befektette félbehagyott könyvét, amelynek alapján az Akadémia sietett önmagát megtisztelni, azzal, hogy tagjai közé választotta.

zódés köttetik, változatlanul fenntartani azt az ajánlatunkat, amelyet társaságunk képviselője a kiküldött bizottságnak folyó évi február 24-ei ülésén szóval is előadott.

Ezen ajánlat szerint készek vagyunk a mostani

10 drb. féléjeles és	4 drb. egész éjeles	5 gyertyafényű
75 " " " "	175 " " " "	10 " "
2 " " " "	135 " " " "	16 " "
23 " " " "	44 " " " "	50 " "
4 " " " "	— " " " "	100 " "

izzólámpából és 11 darab 12 Amperes féléjeles ivlámpából álló közvilágítást oly módon megváltoztatni, hogy a fennebb felsorolt 409 darab izzólámpát és 11 darab ivlámpát 420 darab csupa 50 gyertyafényű fémszálas izzólámpával cseréljük ki, azon észrevétellel, hogy a vasuti állomás előtt égő 2 darab 50 gyertyás lámpa helyett 100 gyertyásokat, a 11 darab közvilágítási ivlámpa helyett ugyanannyi $4 \times 100 = 400$ gyertyás fémszálas lámpacsoportot alkalmaznánk, s a gr. Károlyi hidon levő 4 darab 100 gyertyás lámpát változatlanul ilyeneknek megahagyjuk.

Ezenkívül hajlandók vagyunk a 11 darab 400 gyertyafényű féléjeles izzólámpa csoportok kivételével az összes fentemlített lámpákat egész éjjelesek gyanánt, azaz évi 3769 órán át üzemben tartani, mely ajánlatunk kapcsán — az idemellékelt kimutatás szerint — a következő többszolgáltatásokat nyújtjuk a város közönségének:

Lámpaórákban az eddigi 1.297,855 helyett 1.557,889-et, többlet 20%.

Gyertyafényben az eddigi 12,282 helyett 28,048-at, többlet 122%.

Évi gyertyaórában az eddigi 30.821,116 helyett 83.804,162-öt, többlet 169%.

Ezt, a végeredményben 169 percenttel javított világítást hajlandók vagyunk az eddig fizetett összeg emelése nélkül szolgáltatni, azaz évi 33,224 korona 40 fillérért, mely összegben az általunk és a mi költségünkre történendő lámpacsere és lámpagyújtás ára már bennfoglaltatik.

Sőt hajlandóknak nyilatkozunk arra is, hogy amennyiben concesszió-szerződésünk revíziójának bekövetkeztéig is a város tekintetes közönsége saját épületei világításának és közüzemü (csatornamű, vízművek, jéggyár stb.) erőszükségletének ellátására villamos energiát kívánna tőlünk igénybe venni, ezt az energiát legalább 8 évre kötendő külön szerződések alapján világítási célokra hektowattóránként 5 (öt) fillérért, erőátviteli célokra az évi igénybevétel mennyiségéhez képest, 1,8 fillértől 1,4 fillérig terjedő árban a város közönségének szolgáltatni, módot kívánván nyújtani a város közönségének arra, hogy ezen közszükségleteit már a jelenben is oly áron láthassa el, melyeket csak igen nagy üzemi áramszolgáltatási vállalat képes nyújtani.

Ha pedig Arad szab. királyi városa a közel jövőben a közúti vasutat elektrifikálni és ezen célra tőlünk óhajtaná venni az áramot, hajlandók volnánk azt is hosszabb lejáratu szerződés alapján a várható tetemes áramfogyasztásra való tekintettel a fentebbieknél is előnyösebb feltételek mellett szolgáltatni.

Kérjük méltóztassék jelen tiszteletteljes ajánlatunkat a kiküldött bizottsághoz tárgyalás végett átteni és annak elfogadása esetére velünk a közvilágítás és esetleg egyéb városi közszükségleteknek ellátására szerződésre lépni.

TANÜGY.

(—) Vizsgálatok az aradi áll. fa- és fémipari iskolában. Most zárultak a különféle szaktanfolyamok az áll. fa- és fémipari iskolában a melyek 1911. január 1-én vették kezdetüket. A cipészipari szaktanfolyam, a melynek vezetője Olár Jusztin cipész ipari szakoktató volt, szintén most tartotta záróvizsgáját Krazsóf János miniszteri kiküldött jelenlétében. A tanfolyamhallgatók bemutatták haladásukat úgy rajzban mint elméletben. 38 különféle cipő-minta rajzokat készítettek, ugyszintén különféle lábakra kaptafákat és költségvetést. Krazsóf János miniszteri kiküldött teljes megalapozását fejezte ki Olár Jusztin cipész ipari szakoktatónak.

Hogy szökött el dr. Világossy ügyvéd.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest április 6.

A százezrek sikkasztója, Világossy József dr., az ismert káptalani ügyvéd és sokszoros erkölcsprédikátor, országos kaszinói-tag, beesületbíró és híres sajtóellenes, kikerülte az igazságszolgáltatás sujtó kezét, piszkos ügyeinek tárgyalása előtt, — mint megirtuk — megszökött Amerikába. Mint kaszinó-tag egész életében kiváltságos előnyöket élvezett s a börtön elől is könnyedén menekült. Más ember eszterendőket ül sokkal kisebb gazságokért, Világossy doktor azonban kaszinói és egyéb barátok segítségével 10.000 korona kaució hátrahagyásával megszökött Amerikába. Az éber és szemfüles rendőrség nem birt vigyázni Világossy doktorra. Más bűnösre, aki csak kaució mellett jár szabadon és szökésétől alaposan lehet tartani, éjjel-nappal vigyáznak a detektívek. Világossy ügyvéd ur, püspökök jogtanácsosa minden őrizet és felügyelet nélkül járkált Budapesten és szökött meg a fővárosból. Törvény van rá, hogy az olyan fegyenceket, akiket csak kaució mellett engednek szabadon, állandó őrizet alatt köteles tartani a rendőrség. Ez a törvény, szabály és az állandó gyakorlat. Hogyan történhetett meg mégis, hogy Világossy március 4-én szökött meg Budapestről és a rendőrség csak március 21-én szerzett tudomást a szökésről?

Világossy doktor január elején menekült a vizsgálati fogságból. A börtönből egyenesen a Savoy-hotelbe ment, mint a Pesti Futár írja, itt vett ki egy kis szobát a második emeleten. A hotelben tartózkodása alatt még őrizet alatt állott a sikasztó ügyvéd. Detektívek álltak éjjel-nappal a hotel előtt, vigyáztak rá, figyelték, konferáltak a Savoy portásával, aki mindig értesítette az ügyeletes detektíveket, hogy mit csinál Világossy. Az ügyvéd itt nagyon jókedvűen, szinte könnyedén viselkedett. A Savoyban cigányzene van s az étteremben, vacsora közben mindig bort ivott Világossy és fütyült, sőt csöndben énekelt is a cigányzenére.

Február legelején Világossy elköltözött a hotelből Eötvös-u. 37. szám alatt két hónapos szobát vett ki Sárközy Ida urhölgnél. Itt már nem őrizték a detektívek. A házbeliek és a házmester állítása szerint is, az ügyvéd felől sohasem kérdezősködött a rendőrség, detektív nem őrizte a kapu előtt. Világossy azt tehetett, amit akart, oda mehetett, ahová a kedve tartotta. Ez a ház, az Eötvös-u. 37. szám, csak pár lépésnyire fekszik a nyugati pályaudvartól. Nem tűnt fel a rendőrségnek, hogy Világossy miért vesz lakást éppen a nyugati pályaudvar tözsomszédságában? Uj, kétszobás lakásában majdnem egész napon át otthon tartózkodott Világossy. Néha kapott csak vendégeket, Hets dr. kereste fel, aki gondnoka a Világossy-irodának s a volt ügyvédsegédje, Tóth István. Azonkívül két kis gyermeke is gyakran ellátogatott hozzá, a nevelőnő kíséretében.

Március 4-én éjszaka már nem aludt odahaza Világossy dr. És többet nem is tért vissza. A házbelieket nem figyelmeztette a rendőrség, hogy Világossyra, az ügyvéd egyszerűen, minden podgyász nélkül átment a nyugati pályaudvarba és elutazott. A pályaudvari rendőrség szintén nem ismerte fel az ügyvédet, aki pedig közismert külsejű ember volt Budapesten, az ügyét pedig hónapokig tárgyalták az újságok.

Március 4-én szökött meg az ügyvéd, mégis csodálatos módon, 6 nap mulva, március 10-én a következő levelet intézte a háziasszonyához:

Önga Sárközy Ida urnőnek. Lakásomat 1911. évi április hó 1-re felmondom, eddig a lakbér ki van fizetve. Összes ingóságaimat kérem segédemnek kiadni, aki azokért el fog jönni — nevezett Tóth Miklós ur segédem gondoskodni fog holmim felől. Kiváló tisztelettel Világossy József. Bpest, 1911. március 10.

Kormányok harca.

— Khuen-Héderváry gróf Bécsben. —

Távirati tudósítás.

Bécs, április 6.

A miniszterelnök vasárnap sudienciája nem hozott döntést sem a bankszabadság életbeléptetésének, sem a véderőreform betervezésének ügyében. Bienert báró osztrák miniszterelnök akkor betegen feküdt és így Khuen nem tárgyalhatott vele. Bienert báró tegnap délután értesítette magyar kollégáját, hogy most már tárgyalhat vele. Ezért Khuen-Héderváry Károly gróf titkára, Bárzy István kíséretében tegnap délután Bécsbe utazott, ahová este féltízkor érkezett meg.

A miniszterelnök bécsi utját az tette szükségessé, hogy a királyt meggyőzze a maga álláspontjának helyességéről. Khuen már többször kijelentette, hogy a véderőreformról szóló törvényjavaslatokat és a katonai büntető perrendtartást már májusban a magyar képviselőház napirendjére akarja tüzetni, dacára annak, hogy a Reichsrat csak ősszel tárgyalhatná ezeket a javaslatokat. Az osztrák kormány ellene van Khuen kívánságának és Bienert miniszterelnök tegnapi audienciáján iparkodott a királyt megnyerni az osztrák kormány álláspontjának. Szándéka, úgy látszik, nem sikerült, mert a bécsi lapok amiatt jajveszékolnek, hogy a magyar kormány megint legyőzte az osztrákot.

A „Vaterland“ kirohanása.

Az osztrák ellenzéki álláspont szerint a magyar kormány nemcsak arra kér felhatalmazást, hogy 1. a kétéves szolgálatról és az ujonckontingens fölemeléséről szóló javaslatokat előterjessze, hanem felhatalmazást arra is, hogy 2. az új katonai perrendtartásról szóló törvényjavaslatát letegye a magyar Ház asztalára. És ebben rejlik szerintük a merénylet, mert a javaslat a magyar tárgyalási nyelv alapján áll s némi korlátozással bár, a magyar tisztéknek juttatja az ítélezést a katonai büntető eljárásban. Ez pedig magyarosítást jelent s rést üt a szolgálati nyelv belső egységén. A legközelebb tartandó bécsi közös értekezleten kellett volna határozni ezekről a magyar követelésekről; de a „Vaterland“ máris előrelátja, hogy a magyar kormány álláspontja diadalmaskodni fog, mert a közös hadügyminiszter máris jelezte hozzájárulását s a másik két közös miniszter: Pallavicini gróf és Burián báró magyar ember, eszerint hozzájárulásuk nem lehet kétséges. Az osztrák kormány tehát magára fog maradni a közös konferencián. Ezt a „Vaterland“ valóságos megrohanásnak nevezi a magyar kormány részéről, amit már csak azért is helytelenít, mert a katonai perrendtartás nem a részparlamentek, hanem a delegációk illetékessége elé tartozik. Ime, a centralisztikus osztrák felfogás valami fő-parlamenti vagy öszparlamenti közös szervnek tekinti a delegációt, abba meg egyáltalán nem tud belenyugodni, hogy egyszer valamely magyar álláspont is győzedelmeskedjék az öszbirodalmi szempontok ellenében.

A magyar kormány, értesülésünk szerint, a katonai perrendtartás reformja dolgában azon az állásponton áll, hogy ezt a javaslatot az ujoncemeléssel együtt kell előterjesztenie, a

perrendtartás nélkül pedig a véderőtörvény reformját sem képviseli.

A mai nap programja.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök a bankgassei Magyar Házban szállott meg. Ma délelőtt a felség személye körüli miniszter ügyeinek elintézésével foglalkozott. 11 órakor pedig felkereste Bienert bárót és vele hosszú ideig tárgyalt.

A király félkettőkor a Hofburgban magánkihallgatáson fogadja a magyar miniszterelnököt és ettől a kihallgatástól várják a döntést arra nézve, hogy a magyar kormány már májusban tárgyalatja-e a véderőjavaslatot, vagy pedig bevárja, a míg a Reichsrath is tárgyalhatja.

Bécsből jelentik: Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök a délelőtt folyamán Hoffmann Hugó altábornagy, közös hadügyminiszteri osztályfőnök látogatását fogadta és vele a véderőreformról tárgyalt. 11 órakor ment az osztrák miniszterelnökségre, hogy Bienert miniszterelnökkel tárgyaljon. Az osztrák kormánynak az az álláspontja, hogy a véderőreformot a magyar parlament is csak akkor tüzze napirendre, mikor kilátás van annak a Reichsrathban való tárgyalására.

Most csak az a kérdés, meddig megy el ez álláspontja védelmében az osztrák kormány, mert Khuen régebbi kijelentései szerint az osztrák helyzetre való tekintet nélkül akarja érvényesíteni a magyar álláspontot.

Délelőtt 10 órakor a nyitrai püspök eskütétele után a király rövid magánkihallgatáson fogadta Zichy János gróf kultuszminisztert.

Miniszterelnökök tárgyalása.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök délelőtt 11 órakor az osztrák miniszterelnökség palotájában hosszasan tanácskozott Bienert báróval. Illetékes részről közlik, hogy valamennyi irányadó helyen kedvező diszpozíciók uralkodnak a magyar kormány ama kívánsága tekintetében, hogy a véderőreformra vonatkozó javaslatokat májusban betervezi a képviselőházban és azokat még a nyári szünet előtt tárgyalás alá véteti. A két miniszterelnök vasárnap folytatni fogja a tanácskozást, mely napon Khuen gróf ismét Bécsbe érkezik, hogy résztvegyen a német trónörökös pár tiszteletére rendezendő ünnepeken. A miniszterelnök a magyar házba visszatérve előbb Zichy kultuszminiszter, majd Schönburg herceg az új vatikáni osztrák-magyar nagykövet látogatását fogadta.

Khuen nyilatkozata.

Bécsből jelentik: Délben 12 órakor hagyta el Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök az osztrák miniszterelnökséget. Egy újságíró kérdésére így nyilatkozott:

— Most tárgyaltam Bienert miniszterelnökkel a véderőreform ügyében.

— És történt megállapodás?

— Még nem, — válaszolta a miniszterelnök — de a tárgyalások kedvezően folynak. Különb ma délután 6 Felsőházhoz megyek kihallgatásra és jelentést teszek a tárgyalások eredményéről.

Kihallgatás a királynál.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök délben egy óra előtt a közös hadügyminiszterium palotájába ment, ahol Schönau báróval tanácskozott. Innen a Hofburgba hajtatott, ahol félkettőkor őfelsége külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson, mely körülbelül egy óra hosszát tartott, a miniszterelnök a ma Bécsben folytatott tanácskozásokról tett jelentést, melyet a király kegyesen fogadott. A miniszter-

elnök délután háromnegyed 5-kor visszautazott Budapestre.

Bécsből jelentik: Khuen gróf miniszterelnököt a kir. ma délután fél 2 órától 3 óráig tartó kihalláson fogadta. A miniszterelnök jelentést tea királynak az osztrák miniszterelnökkel folytatott tárgyalásáról. A tárgyalásokban dicső nem történt és azokat vasárnap, amikor K. miniszterelnök a német trónörökös pápási tartózkodása alkalmából újból az osztrák császárvárosba érkezik, folytatni fogják. A tárgyalásokon hír szerint eddig csak a verőtörvény előterjesztésének idejéről volt szó.

Véderőreform és perrendtartás.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök a délután framán a hadügyminiszterrel tárgyalta, de a véderőjavaslat dolgában ma még nem lesz döntés. A két miniszterelnök a mai tárgyalás folyamán közelebb jutott ugyan egymás fel-fogásig, de még mindig van bizonyos kérdésekben, ha nem is elvi nehézség, de véleményeltérés, melyet át kell hidalni. A miniszterelnök a jövő hét folyamán még egyszer eljön Bécsbe, de ezuttal több miniszter társa fogja kísérr. Ez alkalommal az összes fennforgó ügyeket elintézik. Ugy látszik, hogy a nehézségek nem annyira az új véderőjavaslat előterjesztésének kérdésére, mint inkább az egyidejűleg a magyar országgyűlés elé terjesztendő katonai büntető perrendtartásra vonatkoznak.

Megegyezés a bankkérdésben.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök csak itkárával érkezett ide. Se Lukács, se Hazai nincsenek itt. Ugy látszik, hogy a pénzügyminiszter a bankkérdés dolgában már vasárnap tárgyalta, azonban döntés még nem történt.

A katolikus autonomia.

Bécsből jelentik: Zichy János gróf kultuszminiszter ma magánkihallgatáson jelent meg a királynál, hogy a katolikus autonomiáról szóló törvényjavaslathoz az uralkodó előzetes szankcióját kérje. A király megadta a szankciót és így Zichy abban a helyzetben van, hogy a katolikus autonomia ügyét a képviselőház elé viheti.

Zichy ma hosszasan tanácskozott az új vatikán követtel Schönburg báróval.

SPORT.

+ Vasárnapi labdarugó bajnoki mérkőzés. A tavaszi mérkőzések legérdekesebbjét játsza le vasárnap délután 1/4, 4 órakor az Aradi A. K. és a Szegedi A. K. a Török Gábor-utcai sporttelepen. A mérkőzés döntő befolyással bír a bajnokság sorsára, mert ha az A. A. K. a mérkőzést megnyeri, úgy a bajnokság biztos zsákmánya lesz. A Szegedi A. K. viszont minden lehető elkövet a győzelem megakadályozására, mert esetleges veresége a bajnokság utolsó helyre szorítja. A Sz. A. K. múlt vasárnapi magyar nyu győzelme biztosítja a mérkőzés érdekességét, mert a két csapatnak a Bácska elleni győzelme azt bizonyítja, hogy a csapatok teljesen egyenlők. Mindkét csapat goalképes csatársorral bír, így a védelmen fog eldőlni a győzelem sorsa.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

Megakadályozott rablógyilkosság.

— Megmenekült főuri család. —

Távirati tudósítás.

Kolozsvár, április 6.

Lázár János gróf és felesége született Buttler Malvin bárónő egy pár évvel ezelőtt, Kolozsvárott az Erzsébet-ut 29. szám alatt egy kastélyt vásároltak meg. A kastélyt a grófi pár igényeihez mértén kibővítette, a szomszédos telket megvásárolva, azon istállót építtetett.

A főuri család szolgálatában állott Puskás János urasági inas aki szolgálatának rövid ideje alatt is teljesen tájékozódott a kastélyban elhalmozott ritkaságok értékéről. Miután közvetlen szolgálatra az öreg grófhhoz volt beosztva, megtudta azt is, hogy a család az öreg gróf hálószobájában őrizi a készpénzt és a negyvenötven ezer korona értékű értékpapírt.

Puskásban még inaskodása alatt felébredt a rablási ösztön, melyet elesapatása miatt csak később elégíthetett ki. A foglalkozás nélkül maradt Puskás nem tett le egy pillanatig sem a betörés tervéről és cinkosok után nézett. A betöréshez szolgálatkész, alkalmasabb embereket is talált Kis Sándor urasági lovász és Ipsán János gépész személyében.

Április hó 1-ére virradó éjszaka a három ember a fellegvári sánc-szálon adott egymásnak találkát. Éjjel felé a Fellegvár tetejéig húzódó kerten keresztül akartak behatolni a kastély területére. A behatolás módjától le kellett azonban mondaniok, mert a kert vége magas, szeges drótsövénnyel van körülvéve. Bemásztak tehát a szomszédos Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár tulajdonát képező kertbe s onnan ereszkedtek alá a Lázár-kastély háta mögött elterülő fenyvesbe. Nesz nélkül, hason esuszva, közelítették meg a kihaltak látszó és álomba borult házat. A ház felső részében aludt a házigazda feleségével és egy nőrokonával. A házi cselédségnek pedig a kastély szuterénjében van a lakosztálya. A kastélytól balra első istállóban két lovász tartózkodik. Az egész ház aludt és mitsem sejtett a betörésről.

(Emberölés törülközővel.)

A betörők a telek elő részébe érve, egy magas létrát kerítettek elő az istálló mellől. A létrát aztán nekitámasztották a kastély konyhája felett kivágott, alig egy pár arasz négyzet nagyságú nyíláshoz. A nyíláson először Puskás mászott be, akit csakhamar követték társai.

A konyhában azután haditanácsot tartottak s megosztották egymás között a szerepeket. Puskás a konyhában egy törülközőt kutatott fel, azzal a szánkékkal, hogy az öreg gróf nyaka köré fogják csavarni s úgy fogják kényszeríteni a szekrénykulcsok helyének megmondására, ha ellenkezik megfojtják. Ipsánra az ő szerepét osztották s egy hatalmas revolverrel és egy kifent konyhakéssel vigyáz állásba is helyezkedett azzal az elhatározással, hogy ha valaki a betörést megzavarja, azt irgalmatlanul elteszi láb alól.

Puskás és Kis lábujjhegyen osontak az előszobán át az öreg méltóságos hálószoba ajtajához. Itt egy darabig hallgatóztak, majd a mély csend gyors tevékenységre ösztökélte a betörőket. Puskás a törülközővel kezében lassan kinyitotta a hálószoba ajtaját. A lélekzetét is visszafojtott betörők már be akartak menni a szobába, mikor az ágy felől mozgást hallottak. A mozgást erős köhögés követte, amiből azt következtették, hogy a gróf ébren van. A betörők között megállapodás jött létre, hogy visszavonulnak s a cselekvést alkalmasabb időre

halasztják. Mielőtt elmentek volna zsebvilny-lámpájukkal bejárták a kastély lakatlan osztályait és megjegyezték a tárgyak elhelyezését, hogy legközelebb sötétben is működhessenek. Szemleutjukban a fegyverteremből értékes veretű antik töröket és revolvereket vágtak zsebre. Egy órai tartózkodás után ugyanazon uton, ahol bejöttek macskaügyességgel kimásztak. A hetörést sem a család, sem a háznép nem is sejtette.

(Megismétlik a betörést.)

Két nappal később, harmadikán éjjel a Fellegváron találkát adó banditák ugyanazon az uton behatoltak a Lázár telekre. A kastély belső részébe is ugyancsak a konyhaajtó feletti szelőkön másztak be. Mindegyik kezében egy-egy töltött revolver. A három rabló megtartotta régi szerepét s Puskás és Kiss tolvajlámpa világa mellett, nesztelenül lopóztak a hálószoba felé. Az ajtót kitarva, az öreg gróf ágát nagy meglepetésükre és örömeikre üresen találták. A gróf ugyanis valami családi ügyben az nap délután Budapestre utazott s így távollétével az életét megmentette. A gazdátlan szobában aztán munkához láttak. A magukkal hozott fészítő vasakkal el kezdték az értékpapírokat és pénzt tartalmazó szekrényt fészgetni.

A szekrényajtó felnyitása azonban nem ment oly könnyen, mint a betörők gondolták s a patentzárral ellátott ajtó nem engedelmeskedett a lázasan működő rablókezeknek. A heves munkában kiestek szerepükből és meglehetősen nagy zajjal dolgoztak. A furás, recsegésropogás zaja elhallatszott a kastély távolabbi részében fekvő gróf Lázár Jánosné hálótermébe, aki csak egy nőtestvérével tartózkodott a rablóktól megszállt ház felső részében. Az álmukból felriasztott nők rögtön tisztában voltak azzal, hogy rablók hatoltak be a kastélyba.

A grófnő nem vesztette el lélekjelenlétét és hidegvérét és céltalan sopánkodás és megijedés helyett cselekvéshez látott. Teljes erejéből elkezdett kopogni a szoba padlatán, hogy az alatta tartózkodó cselédséget ezáltal felkeltse. Majd midőn belátta, hogy ezzel nem ér cél, felszakította szobája ablakait és teljes erejéből az istálló felé kiáltott, ahol a lovászok aludtak:

— Fiúk, hozzátok a revolvereket, mert a házban betörők járnak.

A grófnő által okozott lárma a házban mozgolódás támadt s a betörők számára csak a gyors menekülés maradt hátra. A cselédség oly gyorsan talpon volt, hogy a betörők hanyathomlok ugráltak ki a fegyverterem ablakán s mire a cselédség üldözésükhöz fogott, az éjsötétje már elnyelte alakjukat.

(A tettesek elfogatása.)

Másnap korán reggel a rendőrség részéről Láng Oszkár rendőrfogalmazó szállt ki a helyszínre. Kihallgatta a háznépét, helyszíni szemlét vett fel s a nyomozás adataiból arra a feltevésre jutott, hogy csak a ház viszonyaival ismerős ember lehetett a betörés vezetője. Az ablak alatti ugrások helyén felmérte és lerajzolta a lábnyomokat, majd a bejelentő hivatal útján megállapította, hogy az elbocsátott Puskás lehetett a betörésben ludas.

E feltevésében megerősítették a fogalmazót a cselédség vallomásai is. Ezek szerint Puskás állandóan Nick Carter regényeket olvasott és gyakran eldicsekedett, hogy Budapesten és Bécsben is sokaktól megfélemlítés útján tárgyakat erőszakolt ki, akik aztán félelmükben nem mertek ellene panasszal élni. Kijelentette a többek között azt is, hogy nemsokára rette-

gett birre fog szert tenni s arcképét a Tolnai Világlap és a képes Budapest is hozni fogja. A nyomozás során egy fényképet is találtak, melyen Puskás és Kis apacs kosztümben késel mennek egymásra. A fényképet azután megmutogatták a rendőrlégénységnek és detektíveknek s ez alapon még a tegnapi napon sikerült a pályaudvaron Puskást, egy fél óra múlva pedig a másik tettes Kis került hurokra. A kitűnően vezetett nyomozás Ipsán János gépészt sem kimélte meg s tegnap délután mindhárman már beismerő vallomást tettek a bűnügyi osztályon.

Több százezer koronás aranylopás.

— Dinamitbombákkal dolgozó rablók. —

Távirati tudósítás.

Nagybánya, április 6.

Nagybánya mellett levő aranybányában, amelyet veresvizi bányának hívnak, a napokban vakmerő rablás történt. Több, eddig még ismeretlen ember dinamittal felfegyverkezve behatolt a bányába, az öröket elűzték s több százezer korona értékű aranyércet raboltak el.

A vakmerő rablás részleteiről az alábbi tudósításban számolunk be:

A magyar királyi kincstár leggazdagabb aranybányája a szatmármegyei Nagybányához tartozó veresvizi bánya, amely a város határán belül fekszik. Március utolsó napján késő délután, amikor már a bánya mélyén nem dolgoztak a munkások és csak az éjjeli örök maradtak ott, váratlanul öt idegen ember jelent meg a bejáratnál. Oly csöndesen, zajtalanul közelítették meg az idegenek a bányát, hogy az éjjeli örök csak az utolsó pillanatban vették őket észre, amikor már közvetlenül előttük állott az öt ember. Az örök megállásra szólították fel őket, minthogy szigorú parancsuk van az igazgatóságtól ez irányban, a bánya területére idegeneknek semmi körülmények között sem szabad behatolni. Az öt ember azonban a legesekélyebb mértékben sem reagált a megállást parancsoló kiáltásokra, mire az éjjeli örök revolvert rántottak elő, szembeszálltak az idegenekkel, s így akarták őket megállásra kényszeríteni, annál is inkább, mert sejtették, hogy a jövevények az aranykészletet akarják megdézsmálni. A betörők azonban gyorsabbak voltak, hirtelen kis dinamitbombákat vettek elő, s az örök felé hajították, akik erre a nem várt támadásra hanyatthomlok menekültek be a mély tárnába.

A bombák hatalmas dörrenéssel robbantak fel, de az öröket már nem érték. A bánya-örök egy mellékuteába futottak be s oda be is szorultak. Nem mertek ugyanis kijönni onnan, mert a rablók egyike a tárna bejáratánál helyezkedett el, bombával a kezében s azzal fenyegette meg őket, hogyha csak egyikük is megmozdul, a dinamitot közibük veti.

Ezalatt a többi rabló hozzálátott az érc elszállításához, amely munka több órán át tartott. Csak késő éjjel tünt el a bányaörökre felügyelő rabló a tárnából.

Az örök, amint kiszabadultak önkéntelen fogságukból, azonnal átkutatták a bányát, de már semmiféle nyomra nem akadtak. Annyit megállapítottak, hogy nagymennyiségű aranyérc tünt el, amelynek értéke több százezer koronára rug. Az éjjeli örök kora hajnalban jelentést tettek a bánya-igazgatóságnak a nagyarányú rablásról, amely viszont a rendőrséget értesítette.

A nyomozás nagy apparátussal indult meg, eddig azonban még semmiféle pozitív eredményre nem vezettek. Annyit megállapították,

hogy az aranytolvajok egy használaton kívül helyezett régi három nyílásán át köteleken ereszkedtek le a több száz méter mély bányába. Hogy azokba a kamarákba eljussanak, amelyekben az érckészlet van felhalmozva; több vasajtót kellett felnyitniok. Először dinamittal próbálkoztak, de úgy látszik, hogy nem akartak zajt ütni, s ezért hamis kulcsokkal kísérleteztek. Ezekkel aztán sikerült is kinyitniok az ajtókat. S ezt oly esőndesen végezték, hogy csak néhány lépésnyire voltak az érckészlet helyétől, amikor az örök meglepték őket. Valószínű, hogy az aranyércet is köteleken húzták fel és kocson szállították el.

Az örök a rablók kinézéséről a legesekélyebb felvilágosítást sem tudtak adni, mert a dinamitpatrónok robbanása után ők benn rekedtek egy tárnában. Csupán az egyik rablót vehették szemügyre, azt, aki őrizte őket. Ez egy magastermű, szikár alak, idegen, sohasem látták a városban. Azt hiszik, hogy a rablóbanda vezetője a bánya egy elbocsátott munkása, mert csakis ennek lehetett annyi helyismerete, hogy eligazodhatott a szövevényes bányában. A rablók semmiféle bűnjelet nem hagytak hátra. Abben sem igen lehet bizni, hogy a zsákmány értékesítése fogja nyomra vezetni a hatóságokat, mert az aranytolvajoknak rendkívül óvatos orgazdáik vannak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Luxemburg grófja, operett. Zilahyné Singhoffner Vilma felléptével. A) bérlet.
Szombat: Cigányszerelem, operett. Zilahyné Singhoffner Vilma felléptével. B) bérlet.
Vasárnap: Bolond, opera. C) bérlet.

Az Iskolatársnők előadása.

— Aradi urinők a jótékonykodás szolgálatában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

Ma délután fél négykor tartotta meg az Iskolatársnők Egyesülete jótékonykodás célú műkedvelői előadását, melyet hetek óta készítettek elő szorgos gondossággal. A fiatal lányok és uriaszonyok buzgólkodása a legteljesebb eredménnyel járt úgy az anyagi, mint az erkölcsi siker dolgában. A közönség csufolásig megtöltötte a színházat és viharos tapsal honorálta az előadásnak minden egyes számát. Az elismerésből bő rész jut Simon Karolin igazgatónőnek, az egyesület elnökének, továbbá Szathmáry Etelka táncitanitónőnek, aki nagy fáradtsággal tanított be egész csomó táncot és Kulcsár Lajosnak, aki a rendezés nehéz munkáját vállalta. A közönség nagyszerűen mulatott a sok ötlettel összeállított műsoron, mely fennakadás nélkül a legnagyobb precizitással gördült. A szereplők mindegyike biztosan állott a helyén és a legjobbat nyújtotta. Az előadást — a mely az egyesület jótékonykodás alapját nagy öszszeggel gyarapította — holnap pénteken megismételik. Erre az előadásra is majd minden jegy elfogyott. A matinén megjelent Urbán Iván főispán is unokáival.

A szereplőket egyenként és külön-külön is sok dicséret illeti. Vertán Margit nyitotta meg az előadást Csécsi Imrének egy erre az alkalomra írt prologijával. A tapsokból egyaránt jutott a bájos fiatal leánynak és a melegszívű pap-poétának. Ezután Dezső József ötletes vígjátéka: A „zsarnok bukása” került színre. A szereplők Aknay Kató az anyós, Knothy Emma a feleség, Polgár Ödön dr. a férj és Cseh Réza a cseléd szerepében a legjobbat nyújtották. Biztos fellépés és precíz öszszetanultság emelte magas nivóra a műkedvelők játékát. Balla Irén meglepő rutinnal és köz-

vetlen bájjal adott elő egy kedves vánjelenetet, „Az egynapos asszony”-t.

Ezután került sorra a műsor utolsó száma a nagy érdeklődéssel várt tündérvígjáték, melyet Darányi Jánosné írt ez alkalomra. A lányos darabban közel százan vettek részt, kis-nagyobb szerepekkel, Glück Ilonka az anya, a kis Prohászka Elvira a csodás szép álmot látó leány szerepében nagyon jól megállották helyüket. Igen ügyes elárúsító volt Prohászka László dr.-né, aki különben konferálta is az előadást, továbbá Sill Magduska és Singer Vilma.

A kis és nagy babák kifogástalanul működtek, Ács Olga és Szokolczay Bertus ajásan köszöntöttek, Green Berta, a rózsababá pedig olyan szépen szavalt, hogy öröm volt hallgatni. A hat kis bábé egyforma rózsaszínű toakban, rózsaszínű kalapban és legyezővel kecsesen táncolt. Luffer Mariska nagy rutinnal zongorázta a „Polka de la Reine”-t. Morgenstern Rózsikának, füstös, bockoros tót legény és a partre, Steinberger Erzsike, a krumplitevő nemzetég becsületét helyreütdötték a táncokkal. Mencs Irén hangja még a nagy színpadon is igen előnyösen érvényesült. Steigenberger Leona hollati facipős táncot mutatott be nagy tetszés melle. Papp Annuska szépen szavalt. Ach Mariska Bakonyi Ella, Frischmann Ilonka és Kohány. Zelma francia gavottot jártak finoman, diszkrét előkelőséggel. A hegedülőbaba: Dömötör Eszti és zongorázó társa, Assael Gitti előnyösen ismert talentumoknak adták újabb bizonyítékát. Dür Angusza tüzzel járta a Cigánytáncot, Montag Ilonka pedig földet seprő fekete selyem uszályal nagy tolas kalappal a fején mint Glavari Hanna graciózen táncolt, Györgyössy Böske magyar dalt énekelt. Kellemes és tiszta hangja elismerést váltott ki. Vertán Margit meglepő könnyedséggel és sikkkel mutatott be egy magyar táncot. Aztán a menyasszony baba, Vajda Jolánka vonult be kíséretével: Bihari Ilonka, Fránki Berta, Kolmann Leona, Krón Margit, Singer Vilma és Sonn Ilonával. Tizenhat kis leány „Gyöngyvirágtáncot” mutatott be. Sill Magduska kedvesen szavalt, végül pedig Szathmáry Berta mint tündérbaba mondott köszönetet a megjelenteknek. A polgári leányiskola ötven tagjának énekével ért véget a pompásan sikerült előadás.

* Zilahyné vendégjátéka. Mindig örömteljes viszonzásban van része Aradon a debreceniek bájos igazgatónőjének, Zilahyné Singhoffner Vilmának, aki mikor Aradra jön tulajdonképpen hazajön, ahol annyi fényes siker emléke fűződik az ő itteni szerepléséhez. Ma este Az elvált asszonyban Jaud szerepében láttuk viszont a kitűnő művésznőt. Hódító eleganciájával, elegáns játékával és művészi énekével ismét hódított és a közönségnek igazi műélvezetet szerzett. Az őszinte szeretetteljes tapsok egyképen szóltak a kitűnő művésznőnek és a kedves szívesen látott vendégnek. Tisztelgi szép csokorral lepték meg Zilahynét. H. G.

* Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat április 7-én délután 5 órakor a városháza első emeleti tanácstermében választmányi ülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: A közgyűlés által a választmányhoz utalt alábbi indítványok tárgyalása és pedig: Határozza el a társulat, hogy a tanuló ifjúság művészi nevelésének fokozására úgy a főgymnáziumban, mint a főreáliskolában 100—100 koronás pályadíjat tűz ki a legjobbat szabadkézi rajzra. A versenyben az iskolában elvégzett tananyagot kívül készült rajzzal lehet csak részt venni. A pályaművekből kiállítás rendeztessék. Minthogy a társulat a célja és feladata első sorban művészi tevékenység és alkotás elősegítése és lehetővé tétele, törekednie kell, hogy a rendelkezésére álló eszközöket alkotó művészek vehessék igénybe. Ezért határozza el a közgyűlés, hogy országos pályázatot hirdet Aradvármegye természet szépségeiben gazdag és festő esztétére

múltó tájainak megfestésére és a legjobbnak talált munkát ezerötszáz koronával jutalmazza. A pályanyertes mű a társulat tulajdona lesz, melyet Aradváros képtárában helyez el. A vírággal diszitett erkély és ablak pályázat zsűrijének megválasztása.

* **Kölcson kérnek az aradi primadonnát.** A debreceni telefonhivatal bejelentő osztályát ma esaknem szakadatlanul igénybe vette a színház. Zilahy Gyula egymásután hívta a nagyobb vidéki színházak igazgatóit, akiktől segítséget kér nagy bajában, melybe társulata öt tagjának megbetegedése sodorta. Szilassi Etelka, Vajda Ilonka, Császár Kamilla, Ligeti Lajos és Kelemen Pál orvosi bizonyítvánnyal igazolták, hogy hosszabb ideig nem játszhatnak és a próbákon nem vehetnek részt, mert a betegségük ágyhoz köti őket. Emiatt persze az igazgatónak meg kell változtatni a műsorát, mert egyszerre öt színészt helyettesíteni nem képes, így is roppant anyagi áldozatokat kell hoznia, hogy a megbetegedések által fogyatékossá tett társulatát vendégszínészekkel egészítse ki. Különösen nagy bajt zudít az igazgatóra Szilassy Etelka betegsége. A társulat szubrett-primadonnája, aki a télen már hosszabb szabadságon volt, a múlt hét végén ismét betarthassa, Kürty Klárát kérte le s mivel Szilassy Etelka orvosi bizonyítványa négy napra szót, a hét második felére újból műsorra tűzte a Halhatatlan lump operettet, Szilassyval. Ma azonban a primadonna újabb bizonyítványt küldött a betegségről és kiment Kenézy tanár klinikájára, ahol a délelőtti folyamán megoperálták. Zilahy sziniszagató ere telefonon tárgyalásba bocsátkozott Szendrey Mihály aradi sziniszagatóval, hogy szubrettjét, *Diósy Nusit* engedje át három estére terjedő debreceni vendégszínházra, mert Zilahy nem akarja megváltoztatni a műsort. A tárgyalások azonban eredménytelenül végződtek. Diósyt nem kölcsönözheti Szendrey. A holnapra kitűzött Sárga lilom előadása szintén veszedelemben forgott. Vajda Ilonát, a társulat naiváját erős influenzája ágyhoz köti: a holnapi előadást mindazonáltal meg lehet tartani, mert az igazgató megnyerzte vendégszereplésére Ércsy Emiliát, a nagyváradi Szigligeti-színház naiváját, akinek Nagyváradon nagy sikere volt a Sárga lilomban. A társulat hölgy-betegeinek létszáma a mai nap megnövekedett Császár Kamillával, a ki tüdőhurutot kapott s most Kenézy tanár klinikáján fekszik. A férfi tagok közül Ligeti Lajos és Kelemen Pál betegedtek meg. Ligeti, akit gyomor-baja miatt már régebben szabadságon kellett s a többi már üdülő volt, most ismét beteg lett s előreláthatóan két hétig nem léphet föl. Kelemen Pál influenzája miatt egy hétig nem játszhatik. Zilahy igazgatónak különösen a szubrett primadonna betegsége okoz nagy gondot, mert szubrett nélkül aligha lehet operettet adni. Most abban fáradozik az igazgató, hogy a szezon hátralévő idejére Komlóssy Emmát nyerje meg állandó vendégül.

* **Aradi Zenekonzervatórium.** Mütter Müller József, az aradi zenekonzervatórium igazgatója, a zenekonzervatórium saját helyiségében, házi növendék-hangversenyt rendez. A hangverseny az országos zeneakadémiát végzett és az ez évben vizsgázó növendékek fogják tudásukat a közönségnek bemutatni. A hangversenyen: kamara-zene, zongora, gordonka, magánének és énekkar lesz. Kiemelkedő pontja ama nagyszabású énekkar, melyben 45 aradi úri-leány fog szerepelni, hasonló énekkar iskola Budapesten kívül az ország egy városában sincs. 1531

* **Vidovszky Béla sikere.** A Mücsarnok jubiláris kiállításán nagy sikert aratott Vidovszky Béla festőművész, akit az aradi közönség a múlt télen városunkban rendezett kollektív kiállításáról ismer. Hét képet küldött be a képzőművészeti társulat két kiállítására s a zsűri mind a két vásznat elfogadta s a festmények egyikét a kiállítás katalógusában is reprodukáltatta. Aki ismeri a mücsarnokbeliek exkluzívi-

tását, az tudni fogja, hogy a sikernek milyen jelentős foka az, ha két beküldött képet akceptál a képzőművészeti társulat zsűrije. Vidovszky munkáiról a fővárosi sajtó is kivétel nélkül dícsérően emlékezik meg.

A Pesti Napló például ezeket írja: „Vidovszky vásznai erős dekoratív érzékkel megcsinált, jól kitervezett, tarkaságukkal is jól érvényesülő nyugalmas képek. Leányarcoképe, (amely Aradon is ki volt állítva) fekete és szürke színeinek elrendezésével rendkívül kellemes hatású.” Vidovszky kiállított képeinek egy része már el is kelt a tárlaton.

* **Jászai Mari Aradon.** Jászai Mari, a nagynevű tragika a jövő héten négy estén át lesz vendége az aradi színháznak. A művész hét-főn lép fel először a Stuart Mária címszerepében. Kedden Elektrát, szerdán Borgia Lukréciaát játssza, csütörtökön pedig a Toloncban lép fel.

* **Zilahyné — szoknyanadrágban.** A holnapi *Luxemburg grófja* előadásának kettős érdekessége lesz. Az egyik az, hogy Zilahyné-Singhoffer Vilma, a színház kiváló vendége lép fel Angela szerepében. A másik érdekesség pedig az, hogy a vendégművész szoknyanadrágot fog viselni. Zilahyné bucsufellépése szombaton lesz a Cigányszerelében. A művész Zórikát, egyik legszebb szerepét fogja játszani.

* **Világvárosi bűnök.** (A nagyvárosok fertőiből.) Második napon is zsufolt nézőtér mellett mutatta be az Apolló-színház a Világvárosi bűnököt. Valósággal lázba ejti ez a nagykonceptiójú szociológiai dráma a kulturemberiséget; oly megrázó realizmussal festi meg a bűnös világ típusait, hogy a legcinikusabb ember érdeklődését is felcsigázza. A Világvárosi bűnök 1000 méter hosszú kép, több felvonásból áll s a bűnös világ alakjai, uzsorások, perditák, elzüllött gavallérok s hamiskártyások vonulnak fel benne. Az egyik jelenetben egy fekete démon esábitóan járja a hastáncot. A többi részletek is az eltitkolt bűnök fertőjéről rántják le a leplet s megismertetik a nézővel az éjjeli mulatóhelyek szeparéinak titkait. A dráma cselekménye egy világfi körül játszódik le, aki a dugszdag édesanyja pénzén éjszakáról-éjszakára a mulatókat keresi fel s a könnyűvéru nők társaságában leissza magát. A cselekmény befejezése az, hogy az anya megbocsát a megtévelyedett fiúnak s megengedi neki, hogy elvegye feleségül azt a leányt, aki a fiúval együtt élt s nagy veszélytől mentette meg a fiút. A nagykonceptiójú látványosságot minden előadásán bemutatja az Apolló színház rendes helyárák mellett. 177

* **A nagyváros fertőiből.** Kolosszális érdeklődés mellett mutatta be az Uránia színház új nagy slágerét, mely a nagy világváros bűneit jeleníti meg nagyszerű mozgófényképben. Ez a szociológiai kép mesteri vetítésben került a publikum elé úgy, hogy az illúzió vetekedett a valósággal. Az izgalmas tárgyú kép, melynek művészi leírását minden látogató gyönyörűen illusztrált füzetben megkapja, megrázó hatást gyakorolt a közönségre. Jelenetről jelenetre fokozódik a hatás és kulminál a harmadik felvonásban, mikor a lejtőre tévedt előkelő ifju valósággal bűnhalmazba süllyed. Külön említést érdemel a dráma szereplőinek művészi játéka. Igazi, vérbeli művészek minden nűanszra ügyelő játéka ejti csodálatba a nézőt. Augusta Blod, a kopenhágai udvari színház tagja az anya szerepében könyekre fakasztja a nézőt. Chare Wieth adja a bűnbe esett fiu barátját megvesztegető bájjal és megkapó drámai erővel. 175

Romantikus szöktetési affér.

— Az operaénekes házassága. —

Távírti tudósítás.

London, április 6.

A londoni *Old Bailey* rendőrbíróság a ma-nap érdekes szöktetési afférral foglalkozott, amelyben egy fiatal romantikus hajlamú leány és egy inrikus nagybácsi játszották a főszerepeket. A rendőrbíróság előtt ugyanis valóságos szerelmi dráma fejeződött be, amelynek első felvonása *Barmenben*, második felvonása *Londonban*, utolsó jelenetei pedig a rendőrbíróság előtt játszódtak le.

A rendőrbíróság előtt Salzinger Miksa 29 éves operaénekes, egy előkelő bécsi családból származó fiatalember volt a vádlott azért, mert szerelmesével Göbel Mártha, barmeni leánynyal hamis adatok alapján kötött házasságot. Az esküvő alkalmával ugyanis a manchesteri anyakönyvi hivatalban azt diktálta be, hogy menyasszonya 22 éves, holott valóságban alig volt 16 esztendő. Salzinger Miksa a rendőrbíróság előtt beismerte bűnét, mire jogi képviselője a következő érdekes történetet mondta el a házasság előzményeire vonatkozólag.

Salzinger Miksa a múlt szezonban mintegy 8000 márka fizetéssel Barmenbe szerződött le operaénekesnek három esztendőre. Göbel Márta iránti határtalan szerelme azonban azt eredményezte, hogy karrierje egyszerre derékban kettétört. Márta, az énekes szíve választotta, tizenhárom éves korában elvesztette szüleit és senkije se volt kerek a világon a nagybátyján kívül, aki egyuttal gyámja is volt. A leányra elhunyt édesapja mintegy 100.000 korona vagyont hagyott, erről azonban a leánynak sejtelve sem volt, mert a nagybátyja folytonosan azt vetette szemére, hogy tisztán az ő kegyére van utalva és úgy bánat vele, mint egy szolgálóval. E mellett pedig pontosan felvette és fel is használta a vagyont kamatait.

Hogy mennyire kapzsí és pénzéhes volt a leány gyámja, arra jellemző a következő eset: Amig Márta nagybátyja házában volt, a család csak egy cselédet tartott, mikor azonban a leány egy időre egy penzióba ment, a családnak két cselédet kellett tartania, mert egy leány nem bírta a munkát.

A múlt év szeptemberében ment vissza a leány nagybátyja házába, s ott ismerkedett meg a fiatal bécsi operaénekeskel. Hamarosan megszerették egymást és elhatározták, hogy egybekelnek. A nagybácsi azonban hallani se akart a házasságról, hiába könyörgött a leány. Sőt utóbb úgy tartotta magánál, mint egy foglyot. A leány erre az elmúlt év novemberében *vőlegényéhez szökött*, aki a leglovagiasabban járt el vele szemben és egy ismerős családnál helyezte el. A nagybácsi azonban karhatalommal hazavitette a leányt, egy kamrába csukta és se utcai ruhát, se cipőt nem adott rá, hogy meg ne szökjék. Ez év februárjában a leány mégis elszökött szerelmeséhez és kijelentette neki, hogy vagy elszöknek együtt, vagy öngyilkossá lesz. Ekkor Salzinger azt tette, amit helyében minden fiatalember tett volna: az éjleple alatt elszöktette a leányt Angliába, ahol legkönnyebben lehet idegeneknek házasságot kötni. Manchesterben azonban megtudta, hogy miután a leány kiskoru, Angliában is csak szülői, vagy gyámi beleegyezéssel mehet férjhez. Erre hamis adatokat diktált be, amiért a törvényszék elé került.

A kitűnő gyám Londonba utazott a tárgyalásra és megpróbálta az eseményeket elferdíteni, ami azonban a bíróság előtt nagyon rossz vért szült. Az elragadó szépségű fiatal

asszony vallomásától a bíróság eltekintett. Kihirdették az ítéletet, mely szerint, ámbár Salzinger súlyos bünt követt el, a bíróság tekintettel a sajátos körülményekre, felmentette a büntetés alól.

A fiatal pár karonfogva, boldogan hagyta el a tárgyaló termet.

Kis diákok a moziban.

— Egy szülő levele. —

Nem dicsekvésként mondom, csak ép az igazság kedvéért, hogy az én tíz éves kis fiam, a Palkó, alig egy esztendővel ezelőtt nevezetessége volt annak a háznak, ahol lakunk. A szomszédok és vendégek bámulták a jóeszü gyerek talpraesett mondásait, amelyek közül nem egy hónapokig cirkált ismerőseink körében. Eleven kis fiucska volt ugyan a Palkó, de udvarias és előzékeny és mi tagadás, bizony fünek-fának eldicsekedtem vele.

Azóta azonban gyökeresen megváltozott. A metamorfózisa azzal kezdődött, hogy egyszerre egy csunya szokást vett fel, a miről leszoktatni nem lehetett. Furcsa grimaszokat csinált és bár volt valami elmés komikum abban, amikor tiszta pofácskáját torz ráncokba húzta és lebiggyesztette az alsó ajkát. Az anyja meg én aggódva csóváltuk a fejünket.

Na, de ez csak a kezdet volt még. A furcsa átváltozás mind csunyább lett. A gyerek valami vad temperamentumot erőltetett magára, szeles és hányaveti lett, ficánkoló mozdulatokkal járt és kapálózott, ha eléfogta valaki, hogy beszélgeszen vele.

— Gyerekes féltelenség — gondoltuk magunkban s még az sem okozott aggodalmat, amikor a gyerek egy pár hozzánkjáró kis pajtásával együtt olyan vállalkozásokba bocsátkozott, hogy házmestertől vicéig, a tejeslánytól a kéményseprőlegényig egyre jöttek panaszokkal. Hát hiszen a magam gyermekkorra sem volt ment némi csinytevéstől, de annyira azért még sem vetemedtünk, hogy csoportba verődve, megállítsunk az utcán idegen gyermekeket és elszedjük tőlük azokat a különböző srófokat, meg más fényes holmit, amikkel egy gyermek zsebe mindig tele van.

De minék folytassam tovább. Elég anyyi, hogy az én derék fiamból rakoncátlan, vásott gyerek lett, aki ma talán mégcsak gyerekes elfelejtkezésből ment késsel a cselédnek, de holnap talán a vére és megzavart erkölcsi érzéke valami más, elháríthatatlan katasztrófabá sodorja.

Kerestem, hol a baj oka, de nem akadtam a forrásra. Ponyva-regén ek, detektív-történetek, a fiamhoz nem férközhettek, az iskolai és otthoni nevelés is csak fegyvelmező hatással lehetett rá. A kis fiam maga vezetett nyomra. Esténként ugyanis a lefekvés idejében tartjuk kibékülési ünnepünket s a gyerek, akinek nappal csinyjei miatt teljes része van az apai szigorúságban, esténként, egy szelid álmodozóként bujik mellém az ágyamba, hogy átölelje nyakamat és elmesélje nekem, mit látott a moziban.

Mert passziója a mesélés. Csak kimereszi nagy gyermekszemét a sötétben és beszél nekem a legtarkább dolgokról. És én bámulok azon, mennyi pozitív tudása van ennek a csepp emberpalántának a nagyvilágról, hogy ismer minden vidéket Norvégia legészakibb részétől a fokföldi gyémántbányáig, Pétervártól Tokióig, Bécestől Londonig. Tudja, hogyan terem az ananász és látta, mint háncsolják a parafát, tájékozva van a vadmacska vadászataról éppugy, mint arról, hogyan készül a sör, vagy milyen a porcellángyártás.

Mindezt a mozgófényképek mutatják a ma gyermekének és a mikor erre gondolok és gyönyörködtem a fiam világlátottságán, elszomorkodom a miatt, mert a mozgófényképek ezzel együtt még egyebet is mutatnak és nemcsak nevelői, hanem megrontói is a fiamnak.

A fiam mesélt a Lehmann urról, aki lumpol és éjszaka jár haza, bemászik kázakba, kimászik házakból, kifigurázza a papáját, mamáját, szerelmeskedik; vagy Bobbiról, aki ellopja a karácsonyfát, indiánust játszik és mindig csak tör és zuz stb. De ez még a legártatlanabb rész, mert rengeteg történetet ismer, ahol a moziképek riktó, izgató akciójában csupa véres tragédia, mérgezés, gyilkosság és öngyilkosság a meso, úgy, hogy nem csoda, ha a gyerek fantáziája ferde arányba terelődik s beteges kalandossággá válik. Arról nem is beszélek, hogy a gyermek elé jutnak olyan képek is, ahol például a férj épen akkor jön haza, amikor egy idegen ur ölelkezik a feleségével.

Már most mi sem természetesebb ugyebár, hogy mindebből minden ellenségeskedés, vagy antipátia nélkül az ember megállapítja, hogy a tanulmányos mozgófénykép hasznos a gyermeknek, pedagógiai értéke van és minden becslésre érdemes, viszont azonban a felnőttek részére való fölvételek ártalmasak, mert hamis, erőltetett és eltorzított világot visznek a gyermek elé, akit családába ejt a millió valóságos és ezt a meghamisított képet elfogadja s első benyomásként őrzi meg.

Az pedig egyenesen rémületbe ejt bennünket, szülőket, amiket újabban a moziban mutogatnak világvárosi bűnökről, leányvásárról és hasonló, gyermeki idegeket romboló képsorozatokról. Az iskolákat elárasztották az ezekről szóló reklámokkal és az ifjuság, amelyet a szülők meg a tanárok óvnak a pornografiától, mohón kapnak az izgató elvasmányokon. Hallom, hogy ma egy derék tanár razziát is tartott a mozik körül és elkergette onnét a diákokat. De kérem, van-e mindig idejük a tanároknak az ilyen detektív munkára? És kérem, hová vezet ez?

Ezzel korántsem akarjuk elvetni a mozgófényképeket, mint tanító- és nevelő-eszközt, csak meg akarjuk tisztítani. Ha a tiszta táplálék kell a testi egészség föntartásához, a gyermek szellemi tápláléka sem szabad, hogy koakolyos legyen.

HIREK.

Csalással vádolt részvénytársaság.

(Feljelentés a Palotay testvérek ellen.)

Fővárosi tudósítás.

Budapest., április 6.

Botrányos ügy foglalkoztatja most a fővárosi rendőrséget. A főváros előkelő köreiben kinos szenzációt keltő esemény középpontjában a Palotay testvérek, a Lukács fürdő tulajdonosai állanak, akiknek egyikét várpalotai Palotay Rezsőt a király csak néhány héttel ezelőtt nevezte ki udvari tanácsosnak. A kinevezés akkor nagy port vert fel, sőt Huszár Károly képviselő interpellációt is intézett a miniszterelnökhöz, hogyan történhetett meg Palotay Rezső kinevezése, mikor Sindthauer Lajossal, az igmándi keserűvíz tulajdonosával bűnvádi perben áll. A pert a Palotay testvérek néhány nappal ezelőtt veszítették el, s most újabb bűnyügek állanak a középpontjában, amely az előbbinél sokkal súlyosabb természetű.

Egy elbocsájtott hivatalnok azzal vádolta meg Palotaiékat, hogy a Lukács-fürdő üzleti könyveit meghamisították és a hamisítás következtében négyszázezer koronával károsították meg a kincstárt. A feljelentő hiteles könyvkivonat másolatokat csatolt feljelentéséhez, a melyből kitűnik, hogy a Lukács-fürdő igazgatói a ténylegesnél sokkal kevesebb bevételt mutatnak ki és az adót e szerint fizették.

A feljelentés nyomán a rendőrség azonnal megindította az eljárást Palotay Rezső udvari tanácsos és Palotay Ödön japán konzul ellen,

akiket ma ki is hallgattak. Az eljárást a rendőrség nemcsak adókárosítás, hanem miután a részvénytársaságok nyilvános eszámolásra vannak kötelezve okmányhamisítás és csalás miatt is megindította.

— Időjárás. E hó 7-én: Változás nem várható.

— Széchenyi Emil gróf összeférhetetlensége. Budapestről jelentik: A képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottsága ma Tisza István gróf elnökletével ülést tartott Széchenyi Emil gróf összeférhetetlenségi ügyében. Széchenyi ellen ugyanis Hegyi Árpád azt a bejelentést tette, hogy lábadi birtokát a közös katonai kormány bérli. A bizottság az ügyet zsúri elé utasította.

— Püspök és szerkesztő afférje. Nyitráról jelentik: Nemrég Nyitrán Clair Vilmos, a F. M. K. E. főtákarának szerkesztésében „Magyar Felvidék” címmel lap indult meg, mely több ízben célzásokat tett Batthyány Vilmos gróf nyitrai püspökre. E célszókat a püspök sértőknek találta és Zichy János gróf közoktatásügyi miniszterhez fordult, aki viszont a F. M. K. E. elnöke, Dessewffy Emil grófot kérte fel, hogy szerezzen a püspöknek elégtételt. A F. M. K. E. most megtartott közgyűlésén Clair Vilmostól a lapszerkesztési engedélyt megvonta és megtiltotta neki, hogy lapot szerkesszen, vagy kiadjon. Batthyány Vilmos különben bejelentette, hogy a F. M. K. E.-ből kilép és tartani kell attól, hogy példáját az egyházmegye papsága is követni fogja.

— Achim András rejtett céljai. Békéscsabáról jelentették, hogy Békéscsaba képviselőtestülete egyhangulag elfogadta Achim András azon indítványát, hogy a nagyközség alakuljon át rendes tanácsu várossá. Achim most egy hét múlva indítványát hirtelen visszavonta azzal az indoklással, hogy mint utóbb meggyőződött, Békéscsabára káros volna, ha rendezett tanácsu várossá válna. Egyben bejelentette képviselőtestületi tagságáról való lemondását is, amiben a parasztpárt többi tagjai is követték. Székely Lajos dr. ügyvéd a parasztpárt ügyésze erre ma levelet irt Achim Andrásnak s bejelentette, hogy lemond a párt ügyészi állásáról és kilép a pártból, mert meggyőződött, hogy Achimnak az indítvány megtételénél, illetve visszavonásánál rejtett személyes érdekei voltak. A 42000 lakosu Békéscsaba tehát tovább is nagyközség marad.

— A legáltalánosabb választói jog. Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelenti Lisszabomból: A minisztertanács május 28-ára tüzte ki a törvényhozótestületek tagjainak megválasztását és a választási törvényt oda módosította, hogy a választói jogot az összes katonákra és altisztekre, valamint az összes olvasni tudó állampolgároknak kiterjesztette. Az igazságügyminiszter a minisztertanácsnak törvényjavaslatot nyújtott be az egyház és állam szétválasztása dolgában. Ezt a javaslatot még e hét folyamán közlésezik.

— Az aradi Pannonia-szálló eladása. Funkelstein József aradi terménykereskedő megvásárolta az aradi Pannonia-szállót özvegy Wittmann Károlynétól. A szálló háta mögött lévő üres telket, a volt Tündérművészet szintén megvette Funkelstein mostani tulajdonosától Holtzer Józseftől. A két ingatlan vételára összesen háromszázkilencezer korona. A szerződést tegnap kötötték meg a felek.

— Czimétől megfosztott operaénekes. Tudvalevő, hogy Burrián Károly operaénekes szerződésszegéssel vált meg a drezdai operától, a miért a német színészegyesület bojkottálta. Most azt jelentik Drezdából, hogy a szerződésszegés miatt a szeszélyes énekest megfosztották szász királyi kamarai énekesi címétől.

— **Eljegyzés.** Vas Jenő eljegyezte Schwartz Rózsikát Halmágyesucsról. (Minden külön értesítés helyett.) 1516

— **Hivatásos altisztek.** Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar hadseregben eddigelé a tovább-szolgáló altisztek intézményén alapult az altiszti kar szervezete. Ez meg fog változni a véderőreform megalkotása és a két éves katonai szolgálat behozatala révén. A hadsereg vezetősége ugyanis azzal a tervvel foglalkozik, hogy a hadseregben hivatásos altiszti kart szervez. Az altiszteknek olyan fizetésük volna, amely a tisztességes megélhetést biztosítaná. Az altiszti pálya csak olyan kenyérkereső pálya volna, mint akármely más pálya. Altiszti iskolát állítanak fel, amelybe négy középiskolai osztály elvégzése után léphetnének az ifjak és ahol aztán hivatásos altisztekké képeznék ki őket.

— **Bucsu.** Azon alkalomból, hogy az „Aradi Közlöny”-nél és az Aradi Nyomda Részvény Társaságnál viselt állásomtól megválok, ezúton bucsuzom el és barátaimnak, ismerőseimnek és jóakaróimnak az irántam több, mint 10 éven át tanúsított szives jóindulatáért hálás köszönetemet nyilvánítom. Budapest, 1911. április 1. (V. Sziget-utca 5.) Boros János.

— **Az aradi bankfiók.** Az Osztrák-Magyar bank múlt évi jelentése, mely most jelent meg, érdekes számokban állítja élénk néhány város gazdasági életét.

A debreceni fiók leszámított 93,088.242 K váltót, warrantot és értékpapírt, a temesvári 77,978.498, az aradi 74,054.763, a nagyváradi 73,180.174. a kassai pedig 51,073.523 értékűt.

Kézizálogra engedélyezett a debreceni fiók 6,411.800, az aradi 5,798.800, a temesvári 4,492.200, a nagyváradi 1,849.100, a kassai 1,594.400. a szegedi pedig 865.100 koronát.

Értékpapírokban beszédett a temesvári fiók 1.207.182, a szegedi 419.052, a nagyváradi 159.900, a debreceni 117.942, a kassai 96.162, az aradi pedig 69.088 korona értékű értékpapírt.

A debreceni fiók pénzműveleteinek összege 99,861.076, a temesvárié 84,031.770, az aradié 80,060.093, a nagyváradié 75,492.856, a kassaié 52,858.949, a szegedié pedig 33,283.443 korona volt, amiből nyersjövdelemként a debreceni fiókra 791.178, az aradira 610.842, a temesváriára 544.755, a nagyváradiára 535.963, a kassaira 335.139, a szegedi pedig 246.507 korona esik.

— **A cselédkérdés rendezése.** Ma délután tartotta Sarlot Domokos aradi főkapitány elnöklésével a cselédkérdés megoldására kiküldött bizottság ülését és három szabályrendelet tervezetét tárgyalta le és fogadott el. Az egyik a foglalkozást közvetítő és cselédszerző üzletekről szól. Nevezetesebb intézkedései azok, hogy Aradon ezentul magánembernek közvetítési engedély nem adható ki, cselédközvetítéssel a város és a Katolikus Háziasszonyok egyesületének cselédotthona, továbbá az aradi vendéglősök és kávéosk ipartársulata és a pincérek betegsegélyző egylete foglalkozhatik. Ez utóbbiak csak szakmájukba vágó üzletekbe állíthatnak cselédet. A másik szabályrendelet a Cseléd Otthon létesítését tárgyalja. Minden helynélküli cseléd köteles az otthonban menni, ahol 15 napig ellátják mindennel napi 70 fillérért. Az ellátási díjat helybe álltakor fizeti meg részletekben és azért a gazda vállal szavatosságot. Végül a harmadik tervezet a cselédjutalmazásról intézkedik és megállapítja, hogy a cselédotthon alapból hat jutalom díjat oszt ki a város minden esztendőben. 300 — 200 — két 100 és két 50 koronás díj lesz ezenkívül pedig 50 koronát juttat a Katolikus Háziasszonyok egyesületének, melylyel az szabadon rendelkezik és az Otthonában tartózkodó cselédeket jutalmazza vele. A bizottság apróbb módosítások után elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek a szabályrendelet tervezeteket.

— **Ép elmével a tébolydában.** Budapestról jelentik: Schott Viktor dr. besztecebényai ügyvédet Rajsics Lajos dr. főorvos véleménye alapján beszállították a lipótmezei tébolydába. A tébolyda igazgatója megállapította, hogy Schott teljesen épelméjű. Az ügyvédet családja helyezte el a Lipót-mezőn és nem akarja onnan kivenni. Az ügyvéd feljelentést tett családja és a főorvos ellen. A formások elintézése után szabadon bocsátják.

— **Adomány s Munkas-Otthonnak.** Az aradi munkások azzal a kéréssel fordultak az aradi Lloyd-társulathoz, hogy az építendő Munkas-Otthon ház alapjához járuljon valamelyes összeggel. Ma átiratában arról értesítette a Lloyd-társulat a vezetőséget, hogy 100 koronát adományozott a ház alapja javára.

— **A felnyársalt lovász.** Az aradi királyi ügyészségnek azt jelentették ma, hogy különös természetű szerencsétlenség érte Nyisztor Ábrahámot, Solyossy báró apateleki uradalmának lovását. Nyisztor egy ménlovat lovagolt, mikor a ló hirtelen megbokrosodott és levetette lovasát. Nyisztor estében egy karóba vágódott, mely a szó legteljesebb értelmében felnyársalta a szerencsétlen fiút. Nyisztor két órai kioldás után meghalt. — Ezzel szemben apateleki tudósítónk a következőket jelenti a szerencsétlenségről: Nyisztor Ábrahám, Solyossy báró 27 éves lovása egy ménlovat lovagolt be ma a lovardában. A mén ledobta a lovászt, aki oly szerencsétlenül esett, hogy a lovarda egyik oszlopához vágódott. Agyrázkódást szenvedett s két órai kioldás után meghalt.

— **Hó és fagy.** Nagytapolcsányból táviratozzák: Tegnap óta szakadatlanul esik a hó. — **Celldömölkről** jelentik: Az éjjel havazott és fagy volt, ami a gyümölcsösökre és szőlőkre káros hatással van. — **Keszthelyen** az egész éjjelen át havazott s a hegyek és házak hóval vannak borítva. Az erős éjszakai fagy a kivirágzott barackfákban nagy kárt okozott. Az idő teljesen télies. — **Tapolcáról** táviratozzák, hogy ott egész éjjel erősen havazott. — **Bánról** jelentik: Tegnap és ma állandóan esik a hó.

— **Holttest a Marosban.** A marospetrisi határban ma reggel egy összezuzott fejű harminc év körüli férfi holttestét fogták ki Megállapították, hogy a férfit előbb agyonütötték, azután dobták be a Marosba. Jelentést tettek az aradi ügyészségnek, ahonnan Szakolczay Lajos kir. ügyész és a vizsgálóbíró helyettese szállottak ki a törvényszéki orvosokkal a boncolás megejtése végett.

— **Szökevény romániai katonák.** Déváról jelentik: A portyázó csendőrorjárat két teljesen lerongyolódott számos sebből vérző román katonaszökevényt fogott el. A szökevények elmondták, hogy a román hadsereg ötödik tüzérezredében szolgáltak, de nem bírták ki a kegyetlen bánásmódot, azért szöktek meg és borzasztó szenvedések és nélkülözések között szöktek át a havasokon.

— **Kabátlopás.** A vasutas takarékpénztár aradi fiókjának előszobájából ma ismeretlen tettes két banktisztviselő télikabátját lopta el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Az ismert pirulasütő gyár eredményét** kiadott recept könyvének köszönheti. Számos tapasztalt házi asszony, sütőiskolák, intézetek által kipróbáltatott. Ma az összes receptkönyvek felett áll Oetker dr. legújabb könyve. Keresetet ér el A. Oetker dr. Baden, Wien központi háza Bielefeld azáltal, hogy ezen 48 oldalra terjedő, esinosan kiállított könyvét a sütés művészete érdekében ingyen és bérmentve küldi levelezőlapon feladott címekre. Reméli, olvasónői és olvasói ajánlatát szívesen veszik igénybe.

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére** — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillérvolték és Weisznaál. 1450

TARKASÁGOK.

(Igazgatói engedéllyel.) Kacagató jelenet volt ma az aradi főgimnáziumban. Az egyik osztályban Wagner József dr. tanár csodálkozva konstatalta, hogy a tanterem telve van olyan illusztrált reklámokkal, amelyek a világvárosi förtelmeket rózsaszinben varázsolják az olvasó képzelete elé. Vagy harminc diák előtt éppen a legizgatóbb szemelvényeket olvasta fel az egyik tanuló, amikor Wagner dr. a tanterembe lépett.

— Kinek az engedélyével osztogatták itt ezeket a lapokat? — kérdezte haragosan és a földön heverő száz pikáns röpvire mutatott.

— Az igazgató engedelmével, — válaszolta egy fiú.

Wagner dr. hihetetlennek tartotta ezt és azonnal bement Burián János igazgatóhoz, aki meglepődve hallgatta a tanár előadását. Azonnal bementek mindketten a terembe.

— Hát kinek az engedélyével osztogatták ezeket? — kérdezte most Wagner dr.

— Az igazgató engedélyével — felelte ismét az előbbi fiú.

— Ez nem igaz — kiáltotta Burián haragosan.

Kinos csönd. A fiú nyugodtan szólalt meg: — Nem is az igazgató ur, hanem az igazgató engedélyével.

— Micsoda igazgató engedélyével?

Nyugodtan felelte a diák:

— A mozi igazgatóéval.

(Az örökség.) Egy aradi vendéglőben ebédet rendelt egy idegen ur. A harmadik fogás rostélyos volt. A rostélyos keményebb volt, mint az átlagrostélyosok. A vendég az asztalához küldette a vendéglőst és megkérdezte tőle:

— Régen van-e a tulajdonában ez a vendéglő?

— Elég régen.

— És kitől vette?

— Az apámtól örököltém én itt mindent.

— Igen? Ugy látszik, ez a rostélyos is az örökséghez tartozott.

(A „gonosztévők.”) Az elmúlt napokban a budapesti gyűjtőfogházban mulatságos jelenet játszódott le, melynek hőse egy előkelő jólismert báró volt. A napokban egy bíróból, jogászokból álló társaság jelent meg a fogház épületében, hogy a bűnügyi muzeumot megtekintse. A kalauzólást az említett törvényszéki bíró vállalta magára, aki végigvezette a társaságot a termeken s mindenütt alapos, szakszerű magyarázatokkal szolgált. Az egyik terem ajtaja elé érve, megállította a társaságot s alkalmas pózban következőket mondta a szórakozott bíró.

— És most uraim, a legérdekesebb helyre jutunk. E teremben megláthatják önök Magyarország legelvetemültebb gonosztévőinek arcképeit.

Mindannyian nagy várakozással néztek az érdekes látvány elé. S az ajtó hirtelen feltárult.

A társaság a legnagyobb elképedéssel tekintgetett hol egymásra, hol a lelkesen deklamáló bíróra.

A terem falán Horváth Boldizsár, Deák Ferenc, Kozma Sándor és más nagyságok arcképei függtek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ellácska. Közöljük.

A pálinka. (Sz. Ö.) Előszélt történet, minden írói kvalitás nélkül való feldolgozásban.

Vidéki előfizető. A szeretet iskolája 10—12 nap múlva közlésre kerül. A másikat még nem tudtuk elbírálni.

Emberség. Legjobb, ha észintén előadja a főszolgabírónak azt, amit nekünk megírt.

Stern Cecilia

kész női és gyermekruha üzlete

— Arad, Forray-utca 2. szám. —

Ajánlja a vásárló közönség viszes figyelmébe saját készítményü legdivatosabb női bluz, pongyola, alj és kosztümeit, melyek állandóan dus választékban, legolcsóbb árak mellett kaphatók. Mértékutáni rendeléseket gyorsan és izlésesen készítek. Gyászruhák 4 óra alatt készülnek.

1298

Szoptatós anyák

Új erőt lelnék a SCOTT-féle Emulsió-ban úgy maguknak, mint a kis babának. Anyusnak több és jobb a teje, a bábé viszont rózsás lesz és friss, mint az élet. Ön szeretni fogja az ízét és gyomrát nem terheli meg vele. Mitöbb: a

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle emulsió védjegyét — a halaszt — közzé kell venni. Utaszatoktól óvakodjunk.

Scott-féle Emulsió-t

lényegileg sokkal hatékonyabb, mint a közönséges csukamájolaj. Hirneves tanárok és orvosok szívesen ajánlják. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszerárban. 6667

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati indítás.

Budapest, április 6

Amerika magasabb. Kínálat, vételkedv mérsékelt, 15 ezer mm. 5 fillérrel drágább.

As árak 50 kilónkénti számítva:

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Buxa 1911. áprilisra	11.66—11.67	11.69—11.70
Buxa 1911. májusra	11.45—11.46	11.48—11.49
Buxa 1911. októberre	10.79—10.80	10.80—10.81
Rosa 1911. áprilisra	8.46—8.47	8.55—8.55
Rosa 1911. októberre	8.23—8.24	8.28—8.29
Tengert 1911. májusra	5.64—5.65	5.64—5.65
Zab 1911. áprilisra	8.64—8.65	8.69—8.70
Zab 1911. októberre	7.29—7.30	7.31—7.32

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Apr. 6 —

Magyar aranyjárdék 4%	111.20
Magyar koronajárdék 4%	97.45
Magyar koronajárdék 3 1/4%	80.50
Magy. földterem. kötvény 4%	92.49
Hervát-szlavon földterem. kötvény	94. —
Magyar nyereséysorsosgy kölcsön	223. —
Tiszassab. és szegedi sorsosgy kölcsön	155. —
Osztrák járadék papírbau	92.80
Osztrák járadék esztibe	96.70
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4%	92.90
1860. évi osztrák államsorsosgy	162. —
Osztrák-magyar bankrészevény	92.20
Magyar hitelbank-részevény	82.25
Osztrák hitelintézeti részevény	69. —
Osztr.-magy. államvasuti részevény	71.2. —
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi marka	117.32 1/2
London vista	239.85
Paris vista	91.82 1/2
20 márkás arany	28.48

Felolós szerkesztő
BOLGAR LAJOS.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1911. április hó 7-én:

A bérlet A) bérlet.

Zilahyné Singhoffer Vilma felléptével:

Luxemburg grófja.

Operetta 3 felvonásban. Írták: A. M. Wilner és Róbert Bodanzky. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzte: Lehár Ferenc.

SZEMÉLYBK:

Reneé	Beregi S.	Mencskoffi	Herold E.
Basilovics	Rátkay M.	Pavlovics	Vihari Béla.
Kokozov Stára	Benkóné.	Pélegrin	Ajtai Ödön.
Brissard	Vass Jenő.	Saville	Szabó Lajos.
Didier Angella	Zilahyné.	Boulangier	Szabó L.
Vermont	Diósy Nusl.	Lavigne	Polgar Béla.

Kezdete este 7 és fél órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma péntek, 1911. április 7-én:

1. Lóverseny a jégen. Természetutáni felvétel. — 2. A szőnyagnadrág. Humoros. — 3. Thaisz. Színes műfilm. Történelmi dráma. — 4. Világvárosi bűnök a mozgókép-képzészet szenzációja. Óráma 3 felvonásban. 1000 méteres kép. Érdekesítő képek a világvárosi életből. — 5. Leó a katonáknál. Kacagató.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 6, 7 és 9 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Saját zenekar.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Ruhatar. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. apr. 7-én, péntek

(Bérsó Simonyi-utca 1. szám, Szabadzság-tér mellett.)

1. Kellemetlen szimptoma. Bohózat. — 2. A nagyváros fertőiből. (Világvárosi bűnök.) Írta: Fer deande Reuqueir. Dráma 3 felvonásban. — 3. A bikaviador. Humoros.

Előadások d. u. 7/8 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Meghívó. Az „Ujaradi Kereskedők Köre” 1911. évi április hó 17-ik napján d. e. 11 órakor az uradalmi söresarnokban tartandó XII. rendes évi közgyűlésére. Targysorozat: A tisztikar és választmány jelentése az 1910. évről. Az 1910. évi zárszámadás, mérleg és vagyoni jelentés. Az 1911. évi költségvetés megállapí-

tása. Tisztikar választása. Indítványok, melyek azonban a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az elnöknél bejelentendők. Ujarad, 1911. évi április hó 5-én. Theis Miklós alelnök, Hohn József titkár.

Minthogy Brájer Izidor ur dévai kereskedő üzletét f. évi május hó 1-én átveszem, felhívom mindazokat, akiknél neki tartozása van, jelentsék azt nekem 14 napon belül, mert ellenesetben semminemű adósságért kötelezettséget nem vállalok.

Berkovits Jenő,

Birtin. (Hunyadm.)

1513

Özv. dr. Issekutz Károlyné szül. Szent-
Erzsi és özv. Wolf Györgyné szül.
Szent Aranka mint leányai, özv. Szent-
Vidorné szül. Fejérvári Erzsi, mint meny-
e, a maguk, úgy az alírottak, nevében is
mélyen megtört szívvel szomoruaa jelen-
tik a felejthetlen jó atya, após, nagypa-
és dédapa.

csikmádéfalvi Szentés Károly,

Aradvá megye nyugalmazott főszoigabirája.
f. évi április hó 5-én d. u. 1/4 órakor éle-
tének 89-ik évében, hosszas szenvedés
után a Mindenható rendelkezéséhez képest
történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi marad-
ványai f. hó 7-én délután 1/4 órakor fog-
nak Ferdinánd-utca 3. sz. gyászházából a
róm. kath. egyház szertartási szerint a
helybeli felső temetőben levő sírkertben
örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyázmise áldozat az
elhunytak lelki üdvéért f. hó 26-án dé-
lelőtt 8 órakor fog a helybeli főt. Mino-
rita atyák szentegyházában az egek Urá-
nak bemutatattani.

Nyugodjék csendesen!

Arad, 1911. évi április hó 5-én

Szentés Anna férj. Thaisz Gézané, Szentés Bo-
riská özv. Knoblauch Antalné, Szentés Magda férj.
Kovacsics Dezsóné, Réty Rudi, Réty Mici férj. Pauer
Jánosné, Réty Sari, Réty Gyula, Réty Vidor. Szeker
Pál, Szeker Fanny férj. Liszy Viktor, Szeker
Aranka özv. Molnár Pálné, Szeker Ilonka, Wolf
Mariska férj. Zombory Gézané, Wolf Györgyné,
unokái. Thaisz Géza, Kovacsics Dezsó, Pauer Já-
nos, Réty Gyulané szül. Szönyi Margit, Szeker
Pálné szül. Hoffmann Mária, dr. Liszy Viktor. Zom-
bory Géza, unokavói és menyeci. Thaisz Andor,
Thaisz Erzsike, Thaisz Imre, Knoblauch Géza,
Knoblauch Magda, Knoblauch Elza, Kovacsics Klá-
rika, Réty Gyula, Szeker Tamás, Szeker Mária,
Liszy Jolánka, Liszy Edvárd, Zombory Klárka,
dedunokái. 1520

Varga Imre első temetésrendező-intézete Arad,

Andrássy-tér 13.

Telefon nappal 37. Éjjeli szolgálat telefon 738 ss.

Reklám nélkül is
mindenki tudja, hogy

Lovas Károly lakás- és ablak-
tisztítónak
porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789.
hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik.

Jaj de fáj!!

a fejem a sok

kiadástól!

Ezt hallani mindenkitől!! Azonban ha

Korányinál

a Szabadság-téren

vásárol

cipőt, kalapot és ■■■■

■■■■ uri divatcikkeket

sokat megtakarít,

mert majdnem

■■ félárban ■■

szerezheti be nála szükségletét.

377

Elegáns, finom, szép és jó árut csak Korányi tud olcsón adni.

Győződjék meg!

!!Hirnévre!!

szerek szert tenni az Olcsóság terén! Ezt csakis úgy érhetem el, ha jó és szép árut olcsón adok. — Elvtem eddig is az volt, hogy a legjobbat, a legjavából, kevés pénzért adjak. amiről már számosan meggyőződést szereztek.

Áruimra még eddig panasz nem volt! Tehát

száját érdekében nézze meg azt a hatalmas választékot

cipő, kalap és uri divat

cikkeket, melyek a tavaszi Saisonna már most megérkeztek.

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ

Szabadság-tér 3. szám.

(A volt Winternitz-féle helyiség.)

Meggyőződjék meg a vevőközönség rendelkezésére áll. Műtér utáni rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek

Kérem kirakataim megtakarítását.

DISZMŰMUNKÁK

MONITROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. 22

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE

Aradi és családi vasutak pályáján

NYOMDOK A LEGMODERNEBB
PERREL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZETEINKET,
MOL A LEGELEGYSZERŐBB BEKÖTÉSŐK
FOGVA A LEGPONYOSABB NYÁLLITÁSNAL

DISZKÖTÉSREI RUDJOK KÉSZITENK

DISZDOBOZÓK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum” teke-golyók nagy választékban kaphatók Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és
pontosan elintéztetnek. 1386

Akinek

Ismérettség híján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, kányvelőre, segédre, leányra, gazdatisztára, kölcsészre, vinczellőre, kertészre,	kölcsészre, gazdatisztára, szakácsmőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, sib-re van szüksége,
---	---

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterfő- letet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
---	---

Aki

eladni kíván

butort, szegőrt, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
---	--

Aki

mindenket vétel vagy bérbevételi cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„Aradi Közlöny”
kis hirdetési
rovátát használja.

Apró hirdetések.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és
gyémánt-ékszereket vesz és el-
ad Farkas Streicher
Arad, Tőkölly-tér 1. 2974

Cherchez le femme.

Megkaptam mindkét levelét, sejt-
tem, érzem, vágyom a rejtélyt,
mégis kérek biztos jelt. 1492

Ügyes kárptos

ajánlkozik e szakmába bármily
kárptos munkák pontos és kitűnő
elvégzésére, úgy saját műhelyé-
ben, mint házakhoz is, legolcsóbb
árak mellett. Vidékre árfelemlés
nélkül. Stáhl M., Bercsényi Miklós-
utca 32. sz. 561

Javaszi női kabátok és felöltők

megérkeztek, 15 koronától feljebb
minden árban. Hoffmann Sándor,
Szinház-épület. 4268

Jég

mű vagy termés jég, háztartási cé-
lokra április 1-től naponta ház-
hozszállítva 6 és 7 koronás havi bér-
letben előjegyezhető és megrendel-
hető az Aradi jégtelep jéggyáránál. Telefon 199. szám. 1017

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsön-
könyvtárát, melyben minden új-
donság azonnal kapható. 80,000
kötetes zenemű-kölcsönző intézet.
Előnyös vidéki bérlet zenemű-
vekre és könyvekre. Vesznek egész
könyvtárakat és hangjegyeket leg-
magasabb áron. Üzleti könyvek,
a. m. strazzák, naplók, stb. gyári
raktára. Bonyilvántartási ívek
készlete. A Révai Lexikon rész-
letfizetésre is kapható. Kerpel Jzso
könyv- és papirkereskedése Ara-
don. 1451

Keresek megvételre

Világos vagy környékén 1-1^{1/2}
holdas szőlőt lakházzal. Cim Kal-
már Viola, Repszeg. 1469

Eladó

Mikes Kelemen-utca 26. számú
ház, gyümölcsösökkel. Cim a
kiadóhivatalban. 1464

Ügyes elárustónő

azonnali alkalmazást nyerhet Scher-
hag H. és Fia cég himzőtelepén,
Hermann-palota. 1468

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-
helyiségekkel, villany-világítással
ellátott, teljesen külön álló föld-
szintes lakás azonnal, vagy május
hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-
rat, száraz világos műhely, vagy
raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-
utca 5. sz. 939

Kétféle munkáslapok és köny- vecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászon-
kötésben, javított új, célszerű vo-
nalozással 1 koronáért, puha vá-
szonkötésben 60 fillérért kap-
hatók Ingusz I. és Fia könyv- és
papirkereskedésében, Andrassy-tér
16. Telefon 517. 555

Egy csinosan berendezett

fodrászüzlet jóforgamu helyen,
hatszáz koronáért sürgősen eladó.
Cim a kiadóban. 1187

Telefon 633. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló-mester
Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-
munkákat legegyszerűbb kivi-
teltől legdiszesebbig, továbbá
természetes fautáztatásokat (flo-
derozást) színes üvegekkel ki-
rakott gipszfestést úgy hely-
ben, mint vidéken. 101

Eladó 30 koronáért

a Hipnotizmus tanfolyama, mely-
ből perfekt el lehet sajátítani a
hipnotizálást. Cim a kiadóhivatal-
ban. 1500

Bélyeggyűjtők figyelmébe.

Eladó féláron használt külföldi
bélyegek. Cim a kiadóban. 1500

Wesselényi-utca 35. szám

alatt egy butorozott szoba kiadó.
Bővebbet ugyanott. 1499

Butorozott lakás.

Keresek május elsejére butorozott
lakást, két szoba, konyhával. Aján-
latokat a kiadóhivatal címére ké-
rek.

Jó házi koszt.

Uri családok kitűnő jó házi koszt-
ot, házon kívül kaphatnak. Cim
a kiadóhivatalban. 1521

Kitűnő ebéd és vacsora kosztot

50 koronáért kaphatnak több uri
emberek. Cim a kiadóhivatalban.
1522

Bolti szolgát és kifutó fiút

felvesz Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedése, Andrassy-tér 16.
1528

Textilgyári kántin és korcsma

bérbeadó. Közlebbit Neuman Test-
véreknél, Széchenyi-utca. 1511

Fiatal segéd és tanuló

dévai vegyeskereskedésben al-
kalmazást nyer folyó évi május
1-től. Ki Déván már alkalmazva
volt és a román nyelvben jártas,
előnyben részesül. — Ajánlatok
Berkovits Jenő, Birtin. (Hunyadm.)
1514

Hogyan leszünk ele- gánsak?

Szép ruhához, szép ékszert ve-
gyünk, amit bámulatos olcsón és
a legjobbat a készítőnél kapunk

Waldmann I.

ékszerésznél

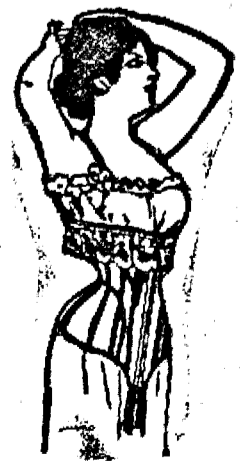
Szabadság-tér 14.

Ugyanott jó házból való tanuló
fizetéssel felvétetik. 1512

Valódi
francia mellfűzők
különlegességek
kizárólagos raktára
Varga D. Dani

Arad, Andrassy-tér 20.
Fűzőkhöz külön próbaterem.
Ernyő különlegességekben dus-
választék. Javítások és villany
ernyő készítesek elfogadhatnak.
Városi és megyei telefon 808.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4991

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.

1185—1911. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi mi-
nister ur 14429-XI. 1. 1911. sz.
körrendelete folytán felhívom azon
kertészeti telep tulajdonosokat, kik
élő növények kereskedésével fog-
lalkoznak és telepüket a szabad
forgalomra jogosított telepek köz-
zé felvételni kívánják, hogy a fel-
vétel iránti szabályszerűen felsz-
erit kérvényeiket hozzám 1. év
augusztus 31-ig nyújtsák be.
Arad 1911. február hó 27-én.

Varjasy, polgármester.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

5828—1911.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minisz-
teriumnak rendelete nyomán ezen-
nel közhírré tesszük, hogy a m.
kir. honvéd főreál iskolában és a
honvéd Ludovika akadémiában az
1911—1912. tanév kezdetén több
résztint teljesen díjmentes, résztint
féldíjmentes államköltséges, ille-
tőleg alapítványos és fizetéses hely
fog betölteni.

A részletes pályázati feltételek
a városi katonai ügyosztálynál be-
tekinthetők.

Arad, 1911. évi március hó 18.

A városi tanács.